

NAPPI

1 | 2025

Siitä tulee
välittömästi
helpottunut olo,
että joku sellainen
on läsnä, joka
ymmärtää minua.

Teemana kommunikaatio

Voimauttavaa
vuorovaikutusta

Puheterapia:
Ei mitään
taikatemppuja

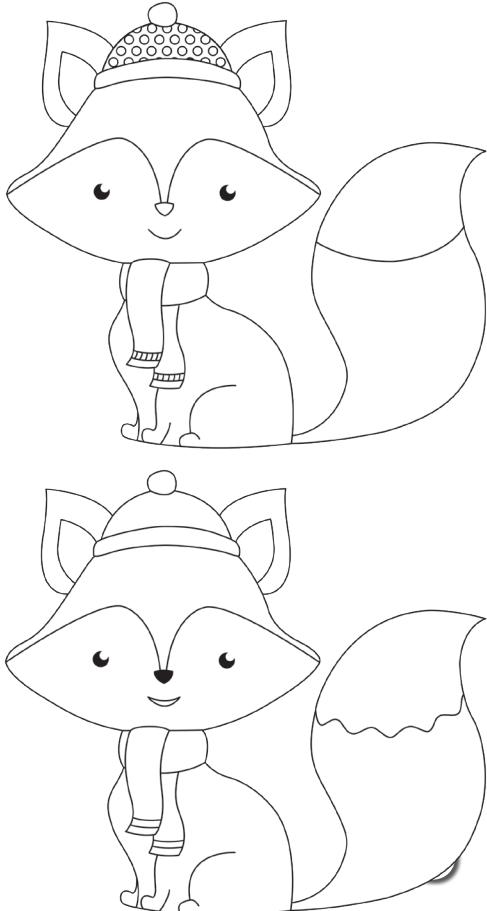
Unga har ordet:
Mellan två världar

K L V L
Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

1 | 2025 | SISÄLTÖ

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Viittomakielet ovat kieliä, joita ei puhuta
- 8 Kielikerhot tukevat viittomakielen käyttöä arjessa
- 10 Katse tehokkaaseen käyttöön kuulon avuksi
- 12 Puheterapia: Ei mitään taikatemppuja
- 16 Nappi-sivut
- 18 Perhehaastattelu
- 22 Nuoren puheenvuoro
- 24 Vinkkisivu
- 26 Ajankohtaiset
- 28 Svenska sidor

Kannen kuva Marie von Bell

NAPPI

Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry:n jäsenlehti

58. vuosikerta | Ilmestyy neljä kertaa vuodessa | Julkaisija: Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ry, Ilkkantie 4, 00400 Helsinki, puh. 040 7554 551, www.klvl.fi | Vastaava päätoimittaja: Ari Haaranen, puh. 040 5954 826, ari.haaranen@klvl.fi | Toimitus ja valokuvaus: Marie von Bell, puh. 050 4122 822, marie.vonbell@klvl.fi | Taitto: Tapio Lipasti, puh. 040 5711 259, tapio.lipasti@gmail.com | Toimitusryhmä: Ari Haaranen, Kirsik Koskinen, Sari Suokas, Aku von Bell, Toni Hilden, Satu-Maria Turunen, Lotta Taarasti | Kääntäjä Hannele Rabb | Painopaiikkia: Suomen Uusiokuori Oy | Osoitteenvuotokset ja tilaukset: puh. 040 7554 551, toimisto@klvl.fi | Postitus: Itella | Tilauhinta: 40 e/vuosikerta | Aineiston lainaaminen sallittua, jos lähde mainitaan täydellisesti | KLVL ry vastaa artikkeleissa esitetyistä näkemyksistä ja asia-issällöstä vain, jos artikkeliin mainitaan edustavan KLVL ry:n virallista kantaa | ISSN 0357-9476

Nro	Aineistopäivä	Ilmestyy
1/2025	29.1.	7.3.
2/2025	7.5.	13.6.
3/2025	13.8.	19.9.
4/2025	5.11.	12.12.

KLVL ry:n henkilökunta:

Sari Suokas, toiminnanjohtaja, 050 5613 752, sari.suokas@klvl.fi, hallinto ja talous, edunvalvonta ja verkostot

Toni Hilden, järjestökoordinaattori, 040 7554 551, toni.hilden@klvl.fi, viestintä, jäsen- ja yhdistyspalvelu, hallinto ja laskut, tapahtumien ja kurssien järjestäminen

Tarja Lindholm, vertaistoiminnan koordinaattori, 050 3010 503, tarja.lindholm@klvl.fi, tapahtumien, leirien ja kurssien suunnittelu ja järjestäminen, lastenohjauksen koordinointi

Lotta Taarasti, järjestöassistentti, lotta.taarasti@klvl.fi, 044 792 6986, vertaistoiminnan ja viestinnän avustavat tehtävät

Aku von Bell, toimittaja, aku.vonbell@klvl.fi, Nappi-lehti

Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

NAPPI | PÄÄKIRJOITUS

Voimauttavaa vuorovaikutusta

Vanhemman mielessä saattaa herätä huoli, jos lapsi ei opi puhumaan samaan tahtiin kuin ikäoverinsa. Kenen puoleen silloin kannattaisi kääntyä ja onko jotain, mitä itse voisi tehdä lapsen kanssa? Miten auttaa lasta ilmaisemaan itsään ja ymmärtämään ympäröivää maailmaa? Voimauttava vuorovaikutus on luonnollinen ja helposti arjessa käyttöön otettava tapa tukea lapsen kommunikoinnin kehitystä. Siihen ei tarvita erityisvälineitä tai tarkkoja aikatauluja tai edes sanoja – tärkeintä on vanhemman läsnäolo ja halu heittää lapsen maailmaan.

Yhteistä iloa ja läsnäoloa

Voimauttava vuorovaikutus, englanniksi intensive interaction, on alun perin Britannia kehitetty toimintamalli. Suomeen sen on tuonut Tikoteekki, joka on yli kymmenen vuoden ajan kouluttanut satoja kuntouttajia ja muita ammattilaisia hyödyntämään sen periaatteita kuntoutuksessa, varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.

Voimauttavan vuorovaikutuksen ytimessä on vuorovaikutussuhde, jossa lapsi saa olla juuri sellainen kuin on. Lapsi saa osoittaa, mikä häntä kiinnostaa, ja aikuisen tehtäväն on liittyä lapsen toiminnaan mukaan. Tärkeintä ei ole se, mitä tehdään, vaan miten ollaan yhdessä.

Yhteinen leikki voi lähteä vaikkapa siitä, että lapsi katsoo seinälle heijastuvaa varjoaan ja alkaa heiluttaa käsiään. Kun vanhempi liittyy mukaan varjoleikkiin, lapsi saa kokemuksen siitä, että hänen aloitteeseensa vastataan. Tällainen vuorovaikutus vahvistaa lapsen luottamusta omiin taitoihinsa, keskittymiskykyä yhteiseen toimintaan ja halua jakaa asioita aikuisen kanssa – aluksi elein, ilmein, äänin ja liikkein. Nämä taidot luovat perustan puheen ja kommunikoinnin myöhemmälle kehitykselle.

Yhteistyössä perheen kanssa

Voimauttava vuorovaikutus perustuu tutkittuun tietoon. Se ei ole vain hauska ja spontaania yhdessäoloa, vaan sillä voi olla merkittävä vaikutus lapsen kehitykseen. Tästä syystä monet kuntouttajat käyttävät Voimauttavaa vuorovaikutusta menetelmänä lapsen sosiaalisten vuorovaikutustaitojen ja puhetta edeltävien valmiuksien tukemisessa.

Parhaat tulokset saavutetaan, kun kaikki lapsen lähipiirin aikuiset sitoutuvat yhteiseen tavoitteeseen, vahvistamaan lapsen kommunikoinnin perustaa. Vanhemmillä on tässä keskeinen rooli, sillä arjen pienet hetket tarjoavat lukeuttomia mahdollisuuksia vuorovaikuttukseen.

Tikoteekki on tuottanut Voimauttavasta vuorovaikutuksesta esitteen ja lyhyen esittelyvideon pienien lasten perheille. Niissä kerrotaan, miten vanhemmat voivat tukea lapsensa kommunikointia arjen tilanteissa. Molemmat sisältävät selkeitä ja käytännöllisiä vinkkejä toimintatavan soveltamiseen.

Katja Burakoff
asiantuntija, puheterapeutti
Tikoteekki, Kehitysvammaliitto ry

Tutustu lisää:
tikoteekki.fi

Linkki esitteeseen:
QR-koodi

Viittomakielet ovat kielia, joita ei puhuta

Miksi viittomakielisiin televisio-ohjelmiin tarvitaan toisinaan kaksi tulkkia? Pitääkö viittomakieltä osata ennen tulkkiksi kouluttautumista? Miten eri viittomat syntyvät? Näistä kysymyksistä Napin toimitus pääsi keskustelemaan kahden viittomakielen tulkin kanssa.

Kuuroon perheeseen syntynyt **Markus Aro** on perustanut käännös- ja tulkkaustoimisto Viparon vuonna 2006. Tänä päivänä yrityksessä työskentelee yhteensä 27 työntekijää, joista 24 tulkkina ja kolme toimistotyöntekijänä. Aro on itsekin kuuro ja hänen äidinkielensä on suomalainen viittomakieli.

Kuuleva **Anitta Malmberg** on valmistunut tulkiksi vuonna 2000 ja on tehnyt koko uransa tulkkausta. Hän toimii tulkkina Viittomakielialan Osuuskunta Viassa. Asiointitulkkauksen lisäksi Anitta tekee käännöksiä ja tulkkuksia Yleisradion ohjelmiin ja on rekisteröity oikeustulkki eli hän tulkkaa erilaisissa oikeusprosesseissa.

– En usko, että olin edes tavannut yhtä ainutta kuuroa ennen kouluttautumistani, mutta aivan varmasti en ollut viittonut aiemmin. Ystäväni haki opiskelemaan tulkkikoulutukseen ja hänellä oli ylimääräiset hakupaperit, jotka sitten päädyin täyttämään. Tulkkikoulutukseen oli silloin viiden päivän hakuprosessi, jossa noin 600 hakijasta vain 40 otettiin opiskelemaan. Kun sain tietää, että minut oli hyväksytty mukaan viimeiseen hakuviheeseen, melkein yritin luovuttaa paikkani, kun tajusin, etten tiennyt minne olin tulossa ja että niin moni oikeasti halusi paikan. Pääsykokeissa tajusin, että olin tullut aivan oikeaan paikkaan ja vietinkin seuraavat 15 vuotta melkein koomassa ajatellen vain tulkkausta ja viittomakieltä, Malmberg kertoo.

Aro käänää ja tulkkaa suomesta suomalaiselle sekä muille viittomakielille. Lisäksi hän on työskennellyt toimittajana Ylen viittomakielisissä uutisissa. Hän suoritti tulkkin koulutuksen Humanistisessa ammattikorkeakoulussa, joka mahdollistui vuoden 2001 jälkeen, kun vaatimus tulkkin normaalista kuulosta poistui tulkkien koulutuksesta:

– Kääntämistä olin tehnyt jo ennen tulkiksi kouluttautumista, mutta kaipasin prosessiin sistemaattisutta, joten päätin kouluttautua, kun se mahdollistui. Kuurona tulkkina suoriin televisiotulkkauksiin tarvitaan tietysti toinen kuuleva tulkki, joka viittoo puheen ja minä taas tulkkaan hänen viittomansa katsojille. Minulta usein kysytään, miten voin kuurona olla tulkkina lähetysessä. Syy sille, miksi näin tehdään, on se, että katsojan on paljon vaivattomampaa katsoa äidinkieletään viittomakielisen viittomista, Aro selittää.

– Kuulevan on ehkä helpompi ymmärtää asia tällaisen esimerkin avulla: kuvittele, millaista olisi kuunnella kaikki suomenkieliset ohjelmat äidinkieletään muunkielisen puhumana, vaikka hän puhuisi suomea todella hyvin, on hänellä hyvin todennäköisesti selkeä aksentti. Puhe olisi ymmärrettävä, mutta kaksoiskonsonantit saattaisivat jäädä puuttumaan ja sanavalliat olisivat joskus hassuja. Kieli ei ole ainoastaan sanoja ja käsitteitä, vaan kulttuuria, jota ei voi pelkästää opetella, vaan siihen kasvetaan, Malmberg kuvaa.

– Kykenen usein hyvin nopeasti havaitsemaan, onko viittova henkilö äidinkieletään viittomakielinen vai onko hän opetellut viittomaan myöhemmin. Kuuroilla on samanlainen kokemus elämän esteistä ja haasteista. He ovat tottuneet etsimään vaihtoehtoisia tapoja tehdä ja saada asioita aikaan. Kuuron tulkkin kanssa toisen kuuron ei tarvitse nähdä niin paljon vaivaa tulakseen ymmärtyksi. Sitä voisi vaikka verrata siihen, että olen ulkomailla eksyneenä minulle vieraassa kulttuurissa ja törmään toiseen suomalaiseen. Siitä tulee välittömästi helpottunut olo, että joku sellainen on läsnä, joka ymmärtää minua, Aro kuvaa.

Viittomakielen tulkkauksen kannalta oleellista on hahmottaa viittoman oleellinen viesti:

– Viittomakieliset kuurot tulkit ymmärtävät kielen nyansseja usein tarkemmin. Kuuro tulkki ymmärtää, mikä viittomas on oleellista. Ei äidinkieletään viittomakieliseltä kuulevalta tulkilta viestin ymmärtäminen vaatii paljon enemmän, Malmberg huomauttaa.

Kieli elää ja kehitty

Viittomakielet eivät ole puhuttujen kielten viitottuja versioita, vaan luonnollisia kieliä, joihin liittyy oma visuaalinen kulttuuri ja rakenne.

Anitta Malmberg

– Markus ja monet muut kuurot ovat eläneet koko elämänsä kuuroina tukeutuen näköaistiinsa. Heillä on luonnostaan kyky kuvalla asioiden toimintaa ja ulkonäköä visuaalisesti. Minä ja me muut kuulevat nojaamme todella paljon kuuloomme. Puhutut kielet ovat lineaarisia, jossa sanat pitää ilmaista peräkkäin. Viittomakielissä voidaan ilmaista kokonaisia lauseita yhdellä viittomalla. Esimerkiksi lunta sataa hiljalleen voidaan viittoa kolmella viittomalla "lumi", "sataa" ja "hiljalleen", jolloin käytäsimme viitottua puhetta. Suomalaisella viittomakielellä voidaan viittaa koko asian kerralla yhtä viittomaa käyttäen.

Suomalaisella viittomakielellä on suomen kielestä erillinen kielioppi ja rakenne. Esimerkiksi kysymyssana on viittomakielissä usein lauseen lopussa, kun taas suomen kielessä kysymys sana on lauseen alussa, Aro kertoo.

Aro antaa esimerkin jääkiekkopelistä ja miten viittoon voi osoittaa, mistä kohtaa kiekko ohittaa jääkiekkomaalivahdin: viittoon voi helposti osoittaa paikat, josta kiekko menee, mutta puheella asian ilmaisun tarvitaan hirveästi sanoja:

– Toinen tunnettu esimerkki on **Markku Jokisen** televisio-ohjelmassa kertoma lause: "vuorella on jyrkkä kuoppainen mutkitteleva tie, jota auto nousee verkaisesti ylöspäin". Hirveän pitkä ja informaatorikas lause, joka vaatii monta sanaa, mutta kaiken tämän informaation voidaan viittaa vain kahdella viittomalla. Lisäksi voidaan vielä näyttää, miten auto hidastaa mutkissa ilman yhtään uutta viittomaa, Aro esittää.

Viittomakielet kuten muutkin kielet kehittyvät sitä mukaan, kun tulee tarve määritellä uusia käsitteitä. Viittomakieltenkin ottavat vaikuttavia muista kielistä, aivan kuten puhutkin kielet.

– Kun arjessa joku kuuro näkee, vaikka pädin ensimmäistä kertaa, hän kuvaailee kaverilleen, että kaupassa oli "tällainen suo-

rakulmion mallinen laite, jonka näyttöä käytettiin sormella näin". Se voisi vaikka aluksi olla ensimmäinen viittomaan päälle, mutta joku toinen kuuro saattaa kuvata sen vähän eri tavalla, jolloin syntyy muutama kilpaileva versio samasta käsitteestä. Tämä on toisinaan tulkille tuskallista, koska variantteja voi olla kymmenenkin liikkeellä samaan aikaan. Esimerkiksi kaupakeskus Triplalla tiedän olevan ainakin kuusi viittomaa, jotka liittyvät joko numeroon kolme tai rakennuksen seinässä oleviin reikiin, Malmberg huomauttaa.

– Niin kukaan ei varsinaisesti keksi uutta viittomaa, vaan yhteisö makustelee usein eri versioita samasta käsitteestä, kunnes johonkin yhteiseen viittomaan päädytään. Siinä voi mennä toisinaan kauankin. Lisäksi jotkin käsitteet sulautuvat yhteen ajan kuluessa. Esimerkiksi pandemia viitottiin alun perin kolmella viittomalla: "maailma", "tarttua" ja "ympäriinsä", mutta koska koronan aikaan sitä käytettiin niin paljon, että kolme viittomaa sulautui yhdeksi viittomaksi, Aro kertoo.

Suomalaisessa viittomakielessäkin on murteita, eli eri puolilla Suomea jotkin käsitteet viitotaan eri tavoin.

– Esimerkiksi Prisma viitotaan Oulun seudulla kaupassa olleiden liukuportaiden mukaan. Helsingissä käytetään erilaista viittomaa. Vähän kuin Anittan Tripla esimerkissä infrastruktuuri tai muut konkreettiset elementit ilmenevät käsitteen viittomassa, Aro selittää.

– Olen monesti huomannut, että kun kuulevat opettelevat viittomia, he huomaavat, miten konkreettisesti viittomakieli on yhteydessä visuaalisuuteen ja ehkä ajattelevat, että kielet olisi jotenkin yksinkertainen. Puhutussa kielessä on kuitenkin ihan sama konkreettinen tausta, mutta sitä on enää vaikea huomata. Esimerkiksi "käsitää" tulee käsitteistä "käsissä pidettää" ja "käsin kosketeltavaa". Ystävä on taas peräisin "yskän" eli rinnan ja sylin käsitteestä. Jossain vaiheessa ystävä oli yskättävä eli rintaa vasten pideltävä. Kielillä on taipumus lähteä konkretiasta ja vähitellen käsitteet muuttuvat abstraktimiksi. Emme tunnistakaan näitä konkreettisia juria puhutun kielten puolella, mutta viittomakielissä konkreettinen alkuperä on edelleen toisinaan nähtävissä, Malmberg huomauttaa.

Viittominen on kansainvälistä sekä kansallista

Viittomakieliä on maailmassa erilaisia kuten puhuttujakin kielejä. Lisäksi on olemassa niin sanottu "kansainvälinen viittominen", jossa on joitakin käsitteitä, joiden avulla kuurot voivat kommunikoida toistensa kanssa yhteisesti sovitulla kielellä. Kansainvälistä viittomisesta yrityttiin tehdä niin sanottua lingua francaa, eli yhteiskieltä, jota kaikki kuurot käyttäisivät ympäri maailman.

– 60-luvulla Kuurojen Maailmanliiton tavoitteena oli kehitä yksi yhteinen viittomakieli, mutta se osoittautui mahdotonta. Suomessa esimerkiksi maataloudessa viittomakäsitteet kuvaavat maatalouskoneita, mutta Afrikassa viittomat kuvaavat huomattavasti askeettisempia työkaluja. Kuka saisi määritellä, mikä näistä käsitteistä on oikea ja se, jota kaikkien pitäisi käyttää? Aro huomauttaa.

– Niin, kukapa luopuisi vapaaehtoisesti äidinkielestä? Viittomakieliä ei vain keksit ja sitten sovita yhteisesti, vaan ne syntyvät ja kehittyvät orgaanisesti. Viittomakielten sukulaisuuksaan ei toimi kuten puhekielellä. Esimerkiksi suomalainen ja ruot-

Markus Aro

salainen viittomakieli ovat aika lähellä toisiaan, mutta virolainen on taas hyvin erilainen. Joidenkin Afrikan maiden viittonmisessa näkyy selviä vaikutteita suomalaisesta viittomakielistä, ja italialaiset sekä brasiliolaiset käyttävät saman sukuista viittomakielit, koska eräs italialainen katolilainen pappi perusti molemmissa maissa kuurojen kouluja, Aro kertoo.

Amerikkalaisen viittomakielen (ASL) juuret ovat ranskalaisessa viittomakielessä ja amerikkalaiset viittomakielen käyttäjät ymmärtävät tänä päivänä paremmin ranskalaisista kuin brittiläistä viittomakielit. Nimenomaan amerikkalainen kieli valtaa tänä päivänä sijaa nuorten viittojen keskuudessa:

– Nuoret omaksuvat termejä ASL:stä, joka on toisinaan hämmästäävää, kun lainaviittomia heitellään ihan eri kielen sekaan. Nuorten slangi on sellaista myös viittomakielessä, että meidän vanhempien on sitä vaikeampi ymmärtää, Aro naurahtaa.

– Minulla on ihan sama kokemus. Olin kerran tulkkaamassa nuoria eräässä tilaisuudessa ja olin hirmu ylpeä itsestäni, kuinka hyvin olin heitä ymmärtänyt. Sitten näin nämä samat nuoret keskustelemassa keskenään metrossa, enkä ymmärtänyt edes aihetta, josta he keskustelivat, Malmberg kertoo.

– On ihan luonnollista, että viittomakieliset viittovat keskenään eri tavalla kuin kuulevien kanssa. He vain huomioivat läsnä olevia. Viittomakielissäkin on yleiskielen lisäksi oma puhiekilensä. Kaikki toki saavat ilmaista itsään kuten haluavat, mutta on helpompaa tulkata, kun käytetään yleiskielistä, puhdasta suomalaisista viittomakielit, Aro selittää.

– Se minua vähän harmitaa, etten pääse usein näkemään aitoa viittomakielit, koska monet viittomakieliset automaattisesti kohteliaisuuttaan muuttavat viittomistyyliään kuulevastävällisemäksi. Jos olen tulkkina, esimerkiksi juhlissa, saattaa toisinaan olla hankaa tulkata kahden viittomakielisen välistä

keskinäistä keskustelua, kun sitä ”aitoa kielit” näkee niin harvoin, Malmberg sanoo.

Sekä Aro että Malmberg ovat yhtä mieltä siitä, että Suomessa on huipputulkkeja ja kommunikointi kuulovammaisten ja kuulevien välillä sujuu hyvin. Malmberg kuitenkin kokee, että liian usein tulkit tulkitsevat vain puhetta, joka osoitetaan joko kuulevalta kuurolle tai päinvastoin. Usein tulkki viittoo kaiken mitä puhutaan, muttei tulkkaa kaikkea mitä viitotaan. Aktiivinen viittomakielisten keskustelujen tulkkaus puhutulle kielelle, auttaa keskustelijoita oppimaan toisistaan, jolloin on mahdollisuus syntyä ystävyyksiä ja kumppanuuksia.

Arolla, joka on pienestä pitäen tottunut käyttämään tulkkeja, on kuuleva kumppani, joka ei viittonut suhteeseen alussa ollenkaan.

– Kun me Tomin kanssa tapasimme, kirjoitimme toisilleme puhelimilla ja paperille. Sitten kun suhteemme kehittyi vakavammaksi, totesin, ettei me voida kirjoittaa toisilleme koko elämäämme. Meillä oli kaikenlaisia ymmärrysvirheitä, kun olimme kirjoitetun suomen varassa. Tomi alkoi opettelemaan viittomista. Nyt kun olemme 22 vuotta olleet yhdessä, käytämme kotona suomalaista viittomakielit. Kun menemme viittovien ystävien luokse, Tomille otetaan tulkki mukaan. Suora kommunikointi on kuitenkin aina mukavampaa, kun on käytössä yhteeninen kieli: silloin yhteydellä ei ole välikäsiä, vaan läsnäolo on jotenkin välittömämpiä, Aro selittää.

– Tunnen erään britin, joka 10 vuoden Suomessa asumisen jälkeen turhautui ja päätti opetella sinnikkäästi suomen. Hän kertoi, että vasta silloin hän tajusi, että suomalaiset ovat todella hauskoja. Vaikka monet Suomessa puhuvat hyvä englantia, hän oli pitänyt suomalaisten huumoria jotenkin pinnallisena ja lapsellisena. Se ei vain ole sama asia, jos ei saa kommunikoida omalla oikealla äidinkielellään, Malmberg huomauttaa.

Kielitaito on rikkaus

Napin perhehaastatteluissa on tullut esiin, että lääkärit ovat keroneet implantoitujen lasten vanhemmille, ettei viittomakielen opetteluun kannata käyttää aikaa, koska maailma on niin kuuokeskeinen. molemmat haastateltavat vetävät syvään henkeä ennen vastaamistaan huomioon.

– Korkeakoulutettujen lääkärien pitäisi ymmärtää, että kielitaito on aina rikkaus. Minulle se on käsittämätöntä, miksei viittomakielit voida ylläpitää puhekielellä rinnalla, varsinkin kun lapset oppivat siinä iässä niin nopeasti. Viittomakielit ei pitäisi nähdä taakkana. Ymmärrän kuulevia vanhempia, joiden voi olla vaikea löytää vertaisia, joiden kanssa viittomakielit opetella, mutta lasten on taas helpompi löytää sellaisia yhteisten harrastusten kautta tai vaikka KLVL:n toiminnassa mukana olemalla, Aro kertoo.

– On yhteiskuntamme kömmähdyks, jos viittomakieli nähdään pyörätuolina. Viittomakieli on kieli siinä missä muutkin. Silloin on oma yhtä arvokas kulttuuri. Kyseessä ei siis ole apuväline, kuten vaikka tukiviittomat, joita näkee esimerkiksi Pikkukakkosessa. On minulla sympatiat vähän myös vanhempien puolella – kyllähän moni kokee myös kouluruotsin pakkopulana. Kuulovammainen lapsi – implantoitu tai ei – voi joutua kielettömään tilaan, jos implantti ei jonain päivänä toimikaan. Jos implantoitu lapsi oppii viittomaan, hän voi kokea viittomakielisten yhteisössä olevansa vammaton, Malmberg pohtii.

Teksti Marie von Bell
Kuva Heidi Koivisto Robertson
ja Kuurojen Liitto

Kielikerhot tukevat viittomakielen käyttöä arjessa

Kielikerhoprojekti kulkee nimellä Nuppu ja sille on rahoitus vuoteen 2027 asti. Tällä hetkellä projektissa ollaan selvitysvaiheessa – eri paikkakuntien perheisiin ollaan yhteydessä ja heidän tarpeitaan kartoitetaan.

Projekti keskittyy tukemaan viittoa lapsia, koska he ovat usein esimerkkiksi koulussa ja harrastuksissa ainoita, jotka viittovat, eikä viittomakieltä pääse käyttämään arjessa monipuolisesti ja

luovasti. Viittomakielen taidolla tai sil lä, onko lapsi kuuro, kuulonäkövammainen, huonokuuloinen tai kuuleva ei ole väliä. Myös lasten viittomakielestä kiinnostuneet ystävät ja sukulaiset ovat tervetulleita. Kerhoihin voi myös osallistua, vaikka viittomakielen oppiminen olisi vasta aivan alussa tai kiinnostuksen asteella.

Kerhotoimintaa on alustavasti suunniteltu Turun, Tampereen, Jyväskylän ja Helsingin seuduille sekä Oulun seudulle. Ensimmäiset kerhot alkavat keväällä

2025 Turussa ja Tampereella. Kerhotointi tulee näyttämään erilaiselta joka kaupungissa perheiden toiveiden ja esimerkiksi lasten iän mukaan. Kuurojen Liitto järjestää toimintaa yhteistyössä paikallisten kuurojen ja viittomakielisten yhdistysten ja urheiluseurojen sekä kuulovammaisten lasten vanhempien yhdistysten kanssa.

Tarkoituksena on, että tapaamisia olisi noin kuusi kertaa vuodessa ja paikka ja kellonaika voivat vaihdella, jotta mahdollisimman moni halukas pystyisi osal-

Viittomakielen käyttöä ja siihen tutustumista matalalla kynnyksellä perheiden toiveita ja tarpeita huomioiden, siihen tähtää Kuurojen Liiton ja Bovallius-säätiön kielikerhoprojekti.

listumaan. Kerhojen tarkoitus on tukea viittomakielen käyttöä arjen tilanteissa ja vuorovaikutussuhteissa sekä yhteen koontuminen on kerhojen tärkein tarkoitus. Lapsille hauskaa tekemistä ja vanhemmille mahdollisuus vertaistukeen ja verkostoutumiseen. Käyntikerroilla voi kuitenkin olla myös erilaisia teemoja ja sen mukaista ohjelmaa.

Kuurojen Liitossa projektia koodinoi Lina Karlsson. Kuurojen Liitossa Karlsson työskentelee myös nuorisotyön assistenttinä. Suomenruotsalainen Karls-

NUPPU – Viitovat lastenkerhot

KNOPP – Tecknande barnklubbar

son on kotoisin Vaasasta ja käyttää itse suomenruotsalaista ja suomalaista viittomakieltä.

– Kerhoja on tarkoitus järjestää myös suomenruotsalaisella viittomakielellä ja parhaillaan selvitetään, miten ruotsinkielisten kerhoja saataisiin järjestettyä, Karlsson kertoo.

Projektille on rahoitus kolmeksi vuodeksi, mutta tavoitteena on, että kielikerhoja järjestettäisiin myös projektin jälkeen.

– Kun vertaa vaikka siihen, kun itse olin nuori, niin viittomakielistä vapaa-ajan toimintaa on paljon vähemmän. Nykyään ei hakeuduta samalla tavalla viittomakielisen yhteisön tapahtumiin ja sen lisäksi rahoitusta on vähennetty. Haluaisimme luoda tästä mallin, jonka pohjalta esimerkiksi kunnat, voisivat jatkaa kerhojen järjestämistä projektin päättyä, Karlsson kertoo.

Vaikka kerhot aloittavat ensimmäisillä paikkakunnilla kevään aikana, mu-

kaan toimintaan kaivataan lisää perheitä ja ohjaajia

– Haluan vain sanoa Napin lukijoille, ettei tervetuloa rohkeasti mukaan!

Osallistu mukaan kielikerhojen toimintaan tai hae kerhonohjaajaksi!

Viittojen lasten kielikerhoille ollaan avaamassa oma tietosivu, mutta ajan-kohtaisen tiedon tapaamisista eri paikkakunnilla saat myös seuraamalla Kuurojen Liiton tapahtumakalenteria: <https://kuurojenliitto.fi/tapahtumakalenteri>.

Jos sinulle jää kysytävää tai sinua kiinnostaa ryhtyä ohjaajaksi omalla paikkakunnallasi, ota rohkeasti yhteyttä:

Lina Karlsson

Nuorisotyön asistentti, koordinaattori, Bovallius-projekti

Puh. +358 44 3650 594 (vain viestit)
lina.karlsson@kuurojenliitto.fi

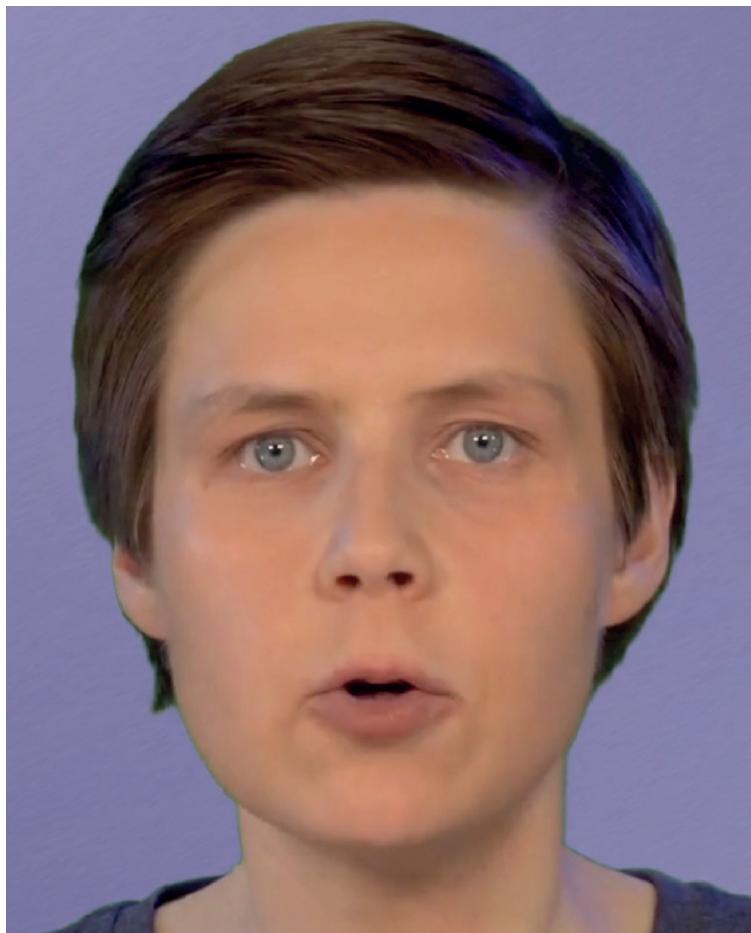
Mikä Bovallius-säätiö?

S. ja A. Bovalliuksen säätiön toiminnan tarkoituksesta on tukea kuulovammaisia ja kommunikaatioesteisiä henkilöitä itsenäisinä ja yhdenvertaisina yhteiskunnan jäseninä. Säätiö tarjoaa tukea muun muassa koulutuksen ja siihen liittyviin asumispalveluiden, työllistymismahdollisuuksien ja apurahojen tarjoamisen kautta. Säätiön historia ulottuu jo aikaan itsenäistä Suomea.

Vuonna 1905 Pieksämäellä perustettiin säätiö huolehtii Sofia ja Angelique Bovalliuksen testamentilla sillä jättämästä omaisuudesta. Sisarukset halusivat mahdollistaa oppimisen ja elannon hankkimisen kuuroille naisille, ja ajatukset vammaisen ihmisen oikeudesta itsenäisyteen olivat aikanaan urauuurtavia. Tänä päivänä säätiö jatkaa siskosten työtä ja sen tehtävänä on kehittää kuulovammaisten ja muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden koulutusta ja mahdollisuksia saada työtä.

Lue lisää: bovallius.fi

Katse tehokkaaseen käyttöön |

Valokuva: Studio Klippi/Oulun yliopisto

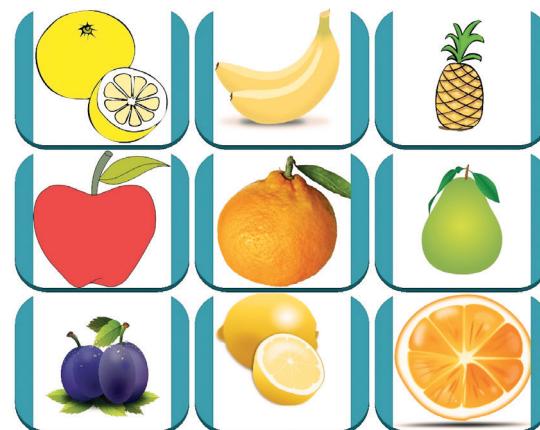
Olemme tottuneet siihen, että kuuloaisti on puheen keskeisin vastaanottokanava. Usein jää kuitenkin huomaamatta, kuinka paljon käytämme puheen havainnointiin myös näköä. Näön antama tuki korostuu erityisesti silloin, kun kommunikointilanteessa on taustahälyä tai kaikua. Tutkimuksissa on havaittu, että vaikeissa kuuntelutilanteissa näön avulla saatu tieto voi parantaa puheesta selvänsaamista aikuisilla jopa 50 prosenttiyksikköä. Nämö auttaa myös silloin, kun puhujan vieraskielinen korostus vaikuttaa puheen vastaanottoa.

Huulioluvussa käytetään hyväksi paitsi huulten, kielen ja leuan liikkeitä sekä huulion ja kielten muotoa, myös laajemminkin kasvoilta saatavaa tietoa. Puheen tuottoo liittyvien liikkeiden lisäksi tukena ovat myös ilmeet.

Huulioluvun perusta syntyy varhain: jo vastasyntynyt katsoo tiiviisti lähellä olevan hoivaajansa kasvoja, ja kokeellisissa tutkimuksissa 2–4 kuukauden ikäisten lasten on havaittu erottavan, milloin kuultu puhe ja kasvoilta näkyvä puhe eivät tulakaan aivan samassa tahdissa. Se kertoo siitä, että lapset kykenevät yhdistämään aivoissaan kuulon- ja näönvaraisen tiedon peruselementtejä jo varhain. Nämö auttaa myös kuullun puheen jaksottamisessa, ja sen tukemana lapsi alkaa hahmottaa kuulemaan puhevirrasta sanoja. Noin puolen vuoden iässä

Napauta aina sanaa, jonka näit videolla. Tietystä oikeista vastauksista syntyy bingorivi.

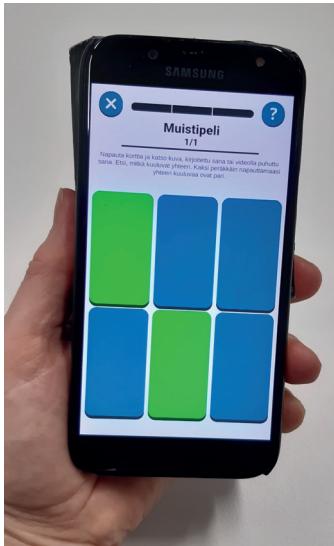

lapset siirtävät katseensa painopisteeseen puhujan silmistä suuhun ja saavat sen myötä mallia ensin jokelteluunsa ja sitten sanojen tuottoo. Noin puolentoista–kahden vuoden iästä lähtien lapset kykenevät tunnistamaan huuliolulta yksittäisiä sanoja jopa ilman äänää tuotetusta puheesta. Huulioluku tukee lapsen puheenkehitystä monin tavoin, jonka lisäksi sen on useissa tutkimuksissa havaittu olevan yhteydessä lukutaitoon.

Katse huulioon? -tutkimushankkeemme

Puheterapeutit tarvitsevat lisää tietoa huulioluvun kehityksestä lapsuudessa. Oulun yliopistossa on käynnissä Katse huulioon? -tutkimushanke, jossa olemme laatineet puheterapeutien käyttöön **Lasten huuliolukutestin**, joka soveltuu 8–11-vuotiaiden (tai taitotasoltaan tuota ikätahoa vastaavien) lasten arviointiin. Keräämme parhaillaan aineistoa testin ikäviitearvoja kuulevia lapsia tutkimalla. Turkimme myös, miten kuulovamaiset 8–11-vuotiaat lapset testistämme suoriutuvat ja millaisia kielessiä ja kognitiivisia pohjataitoja hyvään huuliolukutaitoon tarvitaan. Selvitämme myös katseen käytröää, eli sitä, mihin lapset katsovat puhujan kasvoilla silloin, kun he saavat sanoista ja lyhyistä lauseista parhaiten selvää. Tuo tieto auttaa puheterapeutteja jatkossa ohjaamaan lapsia huuliolukuhar-

1 kuulon avuksi

Valokuva: Marko Jouste/
Oulun yliopisto

joitusten teossa niin, että harjoittelu olisi mahdollisimman tehokasta.

Lisäksi olemme kehittäneet **Näkörata-kuntoutussovelluksen** huulioluvun harjoittelun. Se toimii Android- ja Apple-puhelimissa ja tableteissa. Sillä harjoitellaan pelkäästään näönvaraisesti: Lapset, esimerkiksi valitsevat, ovatko kaksi sanaa tai lausetta samanlaiset vai erilaiset tai mikä sana tai lause puhuttui. He myös kokoavat kolmisanaisia lauseita ja pelaavat muisitipelijä ja bingoja. Harjoituksia on runsaasti ja useimmissa tehtävissä on helppo, keskivaikea ja vaativa taso. Lapsi saa mitalipalkintoja sovelluksen pelillistetyissä harjoituksissa edistyessään. Tällä hetkellä keräämme tutkimusaineistoa Näköradan tutkimusversiolla, sillä selvitämme tämän kuntoutussovelluksen käytön vaikuttavuutta.

Kunhan hankkeemme kaikki tulokset ovat koossa, voimme aikanaan avata Näköradan yleiseen käyttöön tarkoitettun version sovelluskaupoista kaikille ilmaiseksi ladattavaksi. Näkörata-sovelluksen teknisestä toteutuksesta on vastannut Outloud-yritys.

Auttaisitko meitä lapsesi kanssa?

Tarvitsisimme vielä perheiden apua, jotta voisimme auttaa kaikkia kuulovammaisia lapsia parantamaan huuliolukutaitoaan ja puheterapeutteja tukemaan heitä siinä. Olemme tutkinneet jo yli 100 lasta, mutta kaipaamme tutkittavaksemme vielä lisää lapsia: 11-vuotiaita normaalikuuloisia lapsia ja 8–11-vuotiaita kuulovammaisia lapsia.

Tutkimushankkeemme verkkosivulta <https://www.oulu.fi/fi/projektit/katse-huulioon> löytyvät tarkemmat mukaanottokriteerit ja lisätietoja kuulevien ja kuulovammaisten lasten vanhemille. Testaamme lasten huuliolukua ja ilmeiden erottelutaitoa sekä kiehellisiä ja mm. lyhytaikaisen muistin taitoja. Lapsi voi tulla tutkittavaksi joko Oulun, Tampereen tai Helsingin yliopiston tiloihin tai hänet voidaan tutkia etäyhteyden avulla niin, että lapsi on kotona tietokoneen äärellä. Lapset ovat yleensä pitäneet tehtävistämme, ja järjestämme pieniä taukoja ensimmäisellä kerralla noin 2,5 tuntia ja toisella kerralla noin reilun puolituntia kestävän tutkimushetken aikana. Osa kuulovammaisista lapsista harjoittelee huuliolukua Näkörata-sovelluksen tutkimusversiolla kahden kuukauden ajan. Ahkerasti harjoitelleet lapset voivat osallistua lahjakorttien arvontaan.

Asiasta kiinnostuneet voivat ottaa minuun yhteyttä: **kerttu.huttunen(at)oulu.fi**

HAEMME OSALLISTUJIA TUTKIMUKSEEN

8-11-vuotiaat kuulovammaiset lapset

Lähitutkimuksia Helsingissä, Tampereella ja Oulussa

Etätutkimuksia ympäri Suomen

Katse huulioon? -hankkeessa

- tutkimme huuliolukutaitoa ja annamme käyttöön ilmaisen kuntoutussovelluksen
- tarkastelemme etenkin katseen kohdentamisen ja ilmeiden merkitystä

Katso tarkemmat mukaanottokriteerit sivulta:
<https://www.oulu.fi/fi/projektit/katse-huulioon>
ja ota meihin yhteyttä!

HAEMME OSALLISTUJIA TUTKIMUKSEEN

11-vuotiaat normaalikuuloiset lapset

Lähitutkimuksia Helsingissä, Tampereella ja Oulussa

Etätutkimuksia ympäri Suomen

Katse huulioon? -hankkeessa

- tutkimme lasten huuliolukutaitoa ja sen pohjataitoja
- tarkastelemme etenkin katseen kohdentamisen ja ilmeiden merkitystä

Katso tarkemmat mukaanottokriteerit sivulta:
<https://www.oulu.fi/fi/projektit/katse-huulioon>
ja ota meihin yhteyttä!

Vinkkejä arkeen huulioluvun tueksi

- Tarjoa näönvaraisista tietoa puheesta tueksi erityisesti hälyisissä ja kaikuissa kuunteluolosuheteissa
- Näönvarainen tieto tukee silloin, kun lapsen on vaikea erottaa samantapaisilta kuulostavia sanoja ja lauseita toisistaan pelkän kuulon varassa
- Käännny lasta kohti, että kasvosi näkyvät hyvin
- Jos mahdollista, laskeudu lapsen tasolle
- Asetu niin, että valo tulee kasvoillesi, eikä suoraan takaasi
- Puhu rauhallisesti ja selkeästi, mutta älä liioittele suun liikkeitä
- Käytä tarvittaessa toistoa ja tauotusta
- Tue puhettasi myös ilmeillä ja eleillä

Lähde: Kerttu Huttunen

Teksti ja kuvat Marie von Bell

Puheterapia: Ei mitään

taikatemppuja

Puheterapia on kuntoutusta, jossa kielellisiä taitoja ja kommunikointitaitoja opitaan esimerkiksi leikin avulla. Lapsen ilmaisu ja sanavarasto laajenevat puheterapiasta saaduilla keinoilla ja välineillä lapsen jokapäiväisissä tilanteissa kotona, koulussa ja päiväkodissa.

Miia Lautamies on toiminut puheterapeuttina kymmenen vuotta. Viittomakielen taidon myötä hänelle on ohjautunut paljon nimenomaan kuulovammaisia ja viittomakielisiä asiakkaita. Ihmisläheisestä työstä lukioikana haaveillut Lautamies keksi hakea opiskelemaan logopediaa, mutta Tampereen yliopiston ovet eivät auenneet ensimäisellä, eivätkä toisellakaan yritymällä.
– Päädyin hakemaan heti lukion jälkeen myös viittomakielen tulkiksi, ja sitä myötä päädyin opiskelemaan Helsinkiin. Toisella kerralla hakiessani opiskelemaan logopediaa jäin toiselle varasijalle, mutta jatkoin viittomakielen tulkin opintoja. Pidin opinnoista, mutta olin melko varma alusta asti, että tulkkin työ ei ole minua varten. Oli kuitenkin onni, että opiskelin viittomakielen tulkiksi vielä toisen vuoden. Sain opintoni puoleenväliin ja viittomakielen taitoni kehittyi sille tasolle, että pystyn työskentelemään viittomakielisten asiakkaiden kanssa. Teinkin myöhemmin logopedian opintojen aikana perheille tukiviitto- ja kommunikointiopetusta, Lautamies kertoo.

Viittomakieli ei ollut ennen opintoja täysin vieras.

– Lukioikana Lahdessa olin käynyt vuoden mittaisen viitotun puheen peruskurssin kansanopistossa ihan harrastusmielessä. Olen ollut mukana myös erityisisostoimissa ja tehnyt esimerkiksi kehitysvammaisten parissa leiriötä. Siellä olin toki jotain nähty ja kiinnostunut erilaisista tavoista kommunikoida ja siitä, miten kommunikointia voi tukea, Lautamies muistlee.

Viittomakieli ei unohdu

Logopedian opinnoissa oli Lautamiehen opiskeluaikaan vain yksi kurssi tukiviittomista, mutta viittomakielä ei muuten opintoihin kuulu. Opiskeluaina Lautamies ei päässyt säännöllisesti käyttämään viittomakielä, mutta kielitaito pysyi vireessä.

– Viittomakieli on kielenä niin erilainen ja koen, että se ei helposti unohdu. Olen opiskellut monta vuotta myös esimerkiksi ranskaa, mutta en pärjäisi sillä, Lautamies naurataa.

Vuosi valmistumisen jälkeen Lautamiehelle alkoi ohjautumaan yhä enemmän asiakkaita Kuulokeskuksesta.

– Alku oli sellaista kylmään veteen hyp-

päämistä. Ensimmäisten viittomakielisten asiakkaiden kanssa olin varmasti melko hukassa, sillä kokemusta ei vielä ollut. Vaikka olin aloittelija, asiakkaat saivat silti mahdollisuuden viittomakieliseen puheterapiaan. Vuosien aikana taidot ja itseluottamus ovat tietenkin kasvaneet, Lautamies toteaa.

Miten sitten viittomakielisen lapsen puheterapia eroaa normaalikuuloisien lapsen puheterapiasta?

– Tavoitteet lapsilla ovat aina erilaisia ja ylipäättäään syy puheterapiajakson saamiselle, voi olla hyvin erityyppinen. Jonkin verran asiakkaina on eri syistä kielihäiriöisiä lapsia, monikielisiä lapsia, puhemotorisista haasteista kärsivää tai äänelleillä kuntoutusta tarvitsevia. Kun kuulovammainen lapsi hakeutuu puheterapiaan niin voi olla, että ihan viittomakielen taidossa on kehitettävää. Esimerkiksi sanaston kerryttäminen, kerronnan parantaminen tai viittomakielen ymmärtäminen ei ole kehittynyt ikätaisoisesti. Hyvin tyypillinen syy viittomakielisen lapsen puheterapijaksolle on myös se, että halutaan kehittää huulioluku- ja käyttötaitoja. On myös paljon pikku-koululaisia, joilla tuetaan kirjoitun ja luetun suomen kielen taitoa.

– Jos vertaa kuulevaan ekaluokkalaiseen, niin lukemisen taito kehittyi eri tavalla viittomakielisellä lapsella. Jos kommunikointiin käytetty kieli on eri kuin luettu kieli, niin siinä pitää ottaa erilaisia asioita huomioon. Viittomakieltä käyttääessäni yrityn kuitenkin aina muistaa, että se ei ole minun oma natuiviikieleni vaan toimin vieraalla kielessä.

Paljon muutakin kuin uusia sanoja

Moni puheterapeutti pitää nykyistä nimikettä vanhakantaisena. Myös Lautamies kokee, että puheterapien sijaan olisi kuvaavampaa käyttää termiä kommunikaatioterapia.

– Ne asiat, mitä kenen tahansa lapsen kanssa puheterapiassa harjoitellaan ovat todella paljon kaikkea muutakin kuin itse puhetta tai sen tuottoa. Haasteet saattavat olla siinä, miten ymmärtää ohjeita ja kysymyksiä, miten pystyy kertoamaan päiväkoti- tai koulupäivästä tai miten pystyy keskustelemaan ja leikkimään muiden kanssa. Puheterapiassa harjoitellaan muutenkin paljon sosiaalisia- ja yhteistyötaitoja.

Tarkoituksena on tukea lapsen kieltä ja kommunikaatiota monipuolisesti. Pienen lapsen kanssa asioita kohdataan ja käsitellään monipuolisesti leikin kautta ja koululaisten kanssa käytetään pal-

jon myös kirjoja, pelejä ja vihkotehtäviä.

– Joitakin vanhempia tuntuu turhauttavan se, että puheterapiassa ”vain leikitään”. Mutta leikki on sellainen asia, jonka kautta saadaan harjoiteltua todell-

la paljon asioita. Vaikka päiväkoti-ikäisen lapsen kanssa ”vain” leikkittäisiin, niin siinä samalla tehdään todella paljon ja rakennetaan lapsen kiertä. Laajennetaan kommunikointikykyä ja annetaan lisää viittomia ja sanoja, joilla sanoittaa leikkiä ja käyttää niitä myöhemmin. Olisi hyvä muistaa, että puheterapia ei ole opettamista vaan kuntouttamista. Tarkoitus ei ole opettaa valmista sanalistaan, vaan mennä mukaan lapsen aloitteisiin ja lähteä siitä laajentamaan kielit ja sen käytömahdollsuisuksia.

– Minulla on myös sellaisia asiakkaita, joilla ei ole kuulossa mitään ongelmia, mutta käytän heidän kanssaan silti tukiviittomia. Ajatuksena on silloin tukea puhekieltä visuaalisilla keinoilla. Silloin käytössä voivat olla kuvat tai tukiviittomat. Toisten kanssa viittomat toimivat paremmin ja perhe on motivoitunut käyttämään niitä. Huonokuuloisten tai kuurojen asiakkaiden kanssa käytän joko viittomakieltä tai viitottua puhetta. Suurin osa kuulovammaisista asiakkaisista ovat kuuroja tai lähes kuuroja, jolloin puheterapia toteutuu heidän äidinkielellään eli suomalaisella viittomakielellä. Puheterapiassa käy myös huonokuuloisia asiakkaita, joilla on kaksi kielit. He käyttävät viittomakieltä esimerkiksi koulussa, mutta perhe on puhekielinen. Jos kuuloa on sen verran, että pystytään puhekiellä toimimaan niin silloin käytössä on usein viitottu puhe. Silloin vahvisteetaan puhetta, mutta viittomat ovat vahvassa roolissa.

Visuaiset tukikeinot auttavat lapsen puheen kehitystä.

– Jos on normaalikuuloinen lapsi, jolla puheen tuotossa on viivästymää, niin käytännössä jokainen puheterapeutti suositsaisi tukiviittomia tai kuvia kehityksen tueksi. Lapselle on todella ikävää, jos ei löydy mitään keinoja ilmaista itseään. Toki se on myös perheestä ja vaikka päiväkodista kiinni, mikä heille tuntuu luontevimmalta ja siitä, mihin kommunikointitapaan lapsi tarttuu helpommin. Usein käytössä ovat sekä kuvat että tukiviittomat.

Päivät vaihtelevat, mutta asiakkaat pysyvät

Lautamies tekee yksityisellä puolella Kelen myöntämiä vuoden kestäviä terapijaksoja, joita on monesti useampi peräkkäin. Asiakkuudet ovat siis pitkiä ja

lasten kehitystä pääsee seuraamaan pitkällä aikavälillä viikoittaisissa tapaamississa. Esimerkiksi kaupungin terveyskeskusten vastaanotoilla vaihtuvuus on suurta.

Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen puheterapia tehdään useimmiten arjen tilanteissa, kuten luokkahuoneessa, päiväkodissa tai kotona. Useimmiten lapsen kanssa ollaan kahdestaan tai mukana voi olla vaikkapa luokkakaveri, jonka kanssa harjoitellaan sosiaalisia taitoja.

– Väillä vain havainnoidaan oppituntia tai leikkilannetta ja joskus vain mennä itse toimintaan mukaan vahvistamaan lapsen osallistumista.

Puheterapia on pitkäjänteistä työtä eikä suora palautetta saa usein.

– Parasta palautetta on se, kun perhe kertoo, että muutos on havaittavissa omassa arjessa. Palautetta saa kuitenkin aika vähän ja työ on väillä melko yksinäistä, sillä työtä tehdään paljon lapsen kanssa kahdestaan. Läheskään aina vanhempi tai opettaja ei ole mukana. On kuitenkin ihanaa ja tärkeää saada palautetta sekä asiakkaalta itseltään sekä perheeltä, ja on tultu esimerkiksi sanomaan, että on mahtavaa, että sinä olet meidän puheteapeuttimeste.

Lautamies mainitsee puheterapeutin tärkeimmiksi ominaisuuksiksi joustuvuuden, luovuuden ja lapsilähtöisyyden.

– Jokainen perhe on erilainen ja on löydettävä jokaisen perheen ja lapsen kanssa toimivat työskentelytavat. On vältämätöntä, että lasten kanssa toimimisen pitää olla kivaa. Työssä vaatii paljon luovutta päättää, minkälaisia välineitä käyttää ja valmistaa. Usein voi joutua lennosta muuttamaan suunnitelmaa, jos lapsi ei lainkaan lähde mukaan suunnitelmaan. Opinnot ovat melko teoreettisia, mutta näitä taitoja oppii harjoittelissa ja töitä tehdessä. Osa taidoista on mielestäni melko sisäsyntisiä, ja minua hiukan huolestuttaa se, että nykyään on mahdollista päästä yliopistoon suoraviivaisemmin sisään, eikä soveltuuvausosiota tai haastatteluja enää ole.

Yhdeksi tärkeäksi ominaisuudeksi Lautamies lisää vielä positiivisuuden.

– Vaikka perheen voimavarat olisivat heikot, niin on tärkeää pystyä löytämään niitä onnistumisia ja asioita, joita voi vahvistaa. Onnistumisten kautta ihmiset innostuvat lisää ja jaksavat ottaa arjessa uusia keinoja käyttöön.

Lautamies korostaa, että vanhempien on tärkeää ymmärtää, että kuntoutus on yhteistyötä, jossa tavoitteet ja toiminnot tavadat määritellään yhdessä.

– Puheterapia ei ole taikatemppuja kerän viikossa suljettujen ovien takana. Parhaimmillaan se on sitä, että puheterapeutti on asiantuntija, joka antaa keinoja ja vinkkejä, mutta lapsen oma ympäristö pitäisi olla se, joka lähtee toteuttamaan niitä asioita.

Lautamies haluaa rohkaista vanhempija hakemaan ja vaatimaan niitä palveluita, jotka heille kuuluvat.

– Perheiden kannattaa muistaa se, että lapsen kommunikointikyky on hyvin tärkeä ja kannattaa rohkeasti lähteä opettelemaan uutta. Kannattaa myös taistella lapsen oikeuksista. Vertaistuesta on suuri hyöty, mutta on merkityksellistä rohkeasti hakea myös ammattilaisten apua.

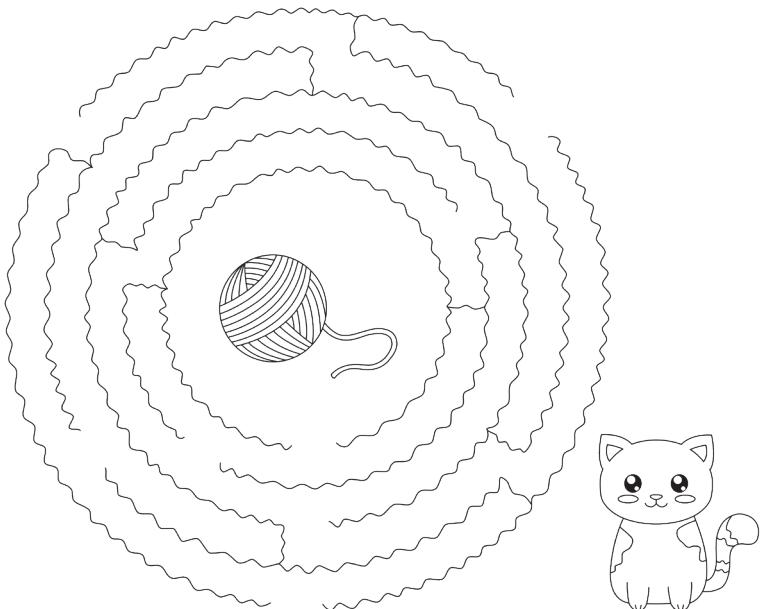
Puheterapeutti ja työnohjaaja

Miia Lautamies

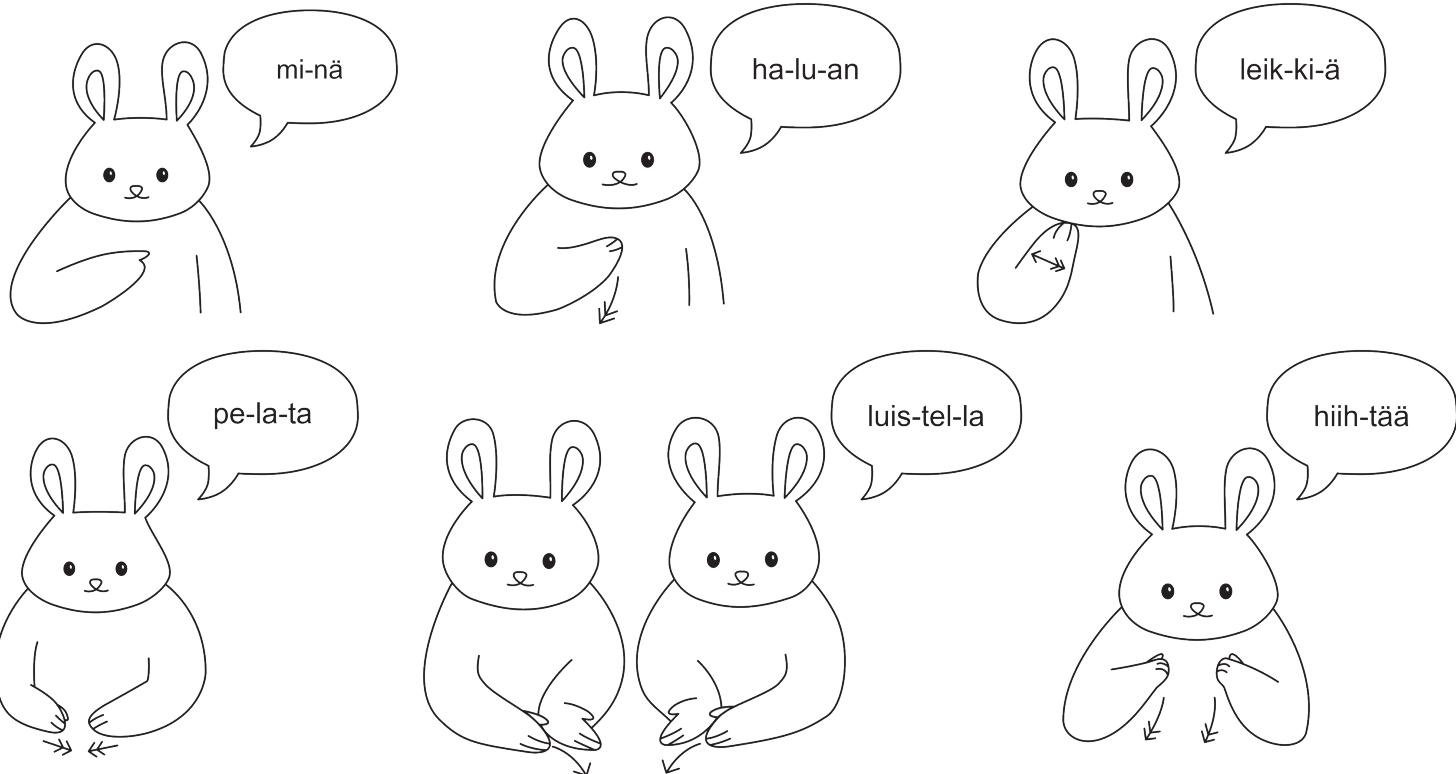
- Valmistunut puheterapeutiksi 2015
- Kieliä suomi, englanti ja suomalainen viittomakieli
- Nykyinen työpaikka Äännekoulu

LASTEN NAPPISIVUT

Nappi-sivujen tehtävät Sallamaari Lasanen
Pupukuva Adobe Stock

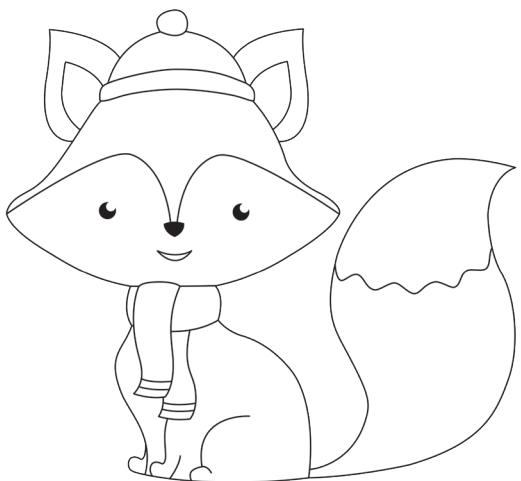
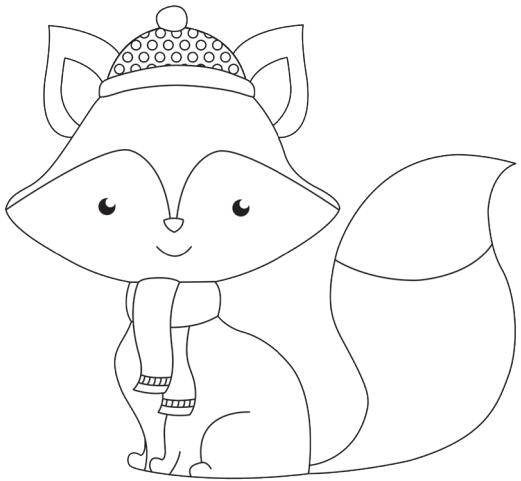
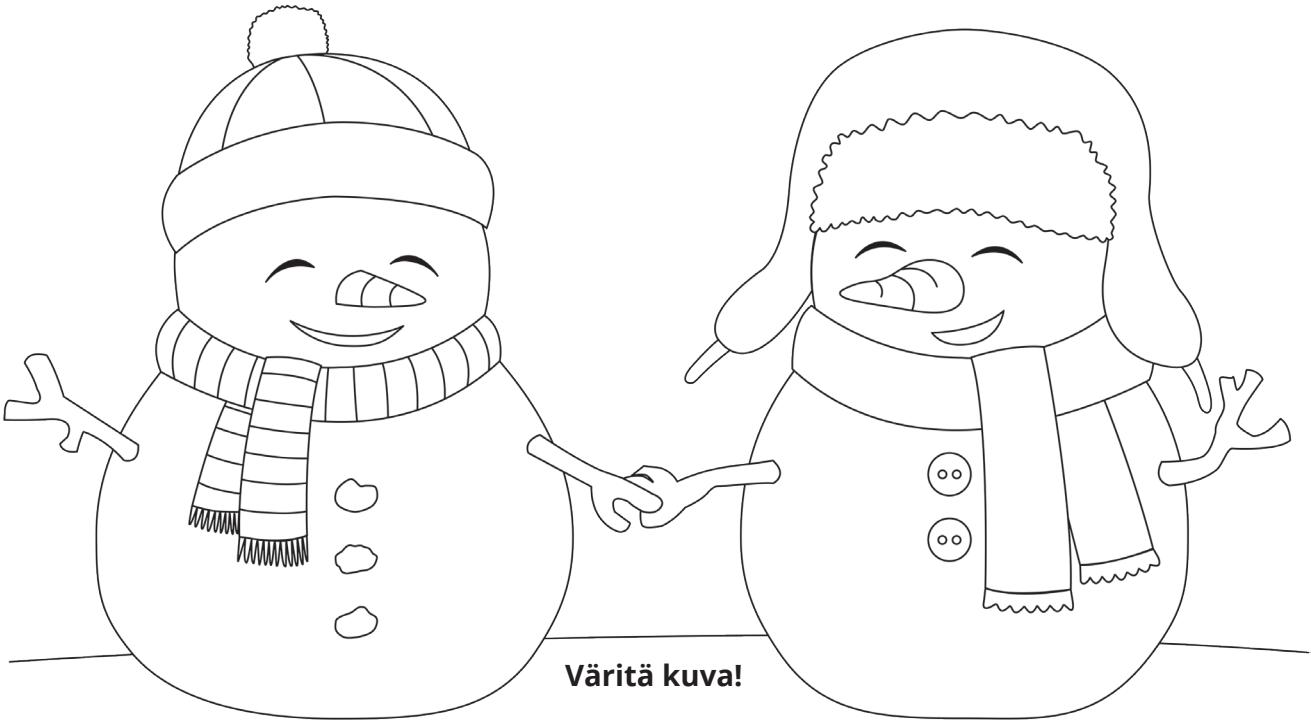
Auta kissaa löytämään reitti lankakerän luo!

Tutustutaan viittomiin! Pupun opastuksella voit kertoa, mitä haluat tehdä vapaa-ajalla!

LASTEN LEIKIT

Arvaa mitä piirrän? Piirretään pareittain sormella toisen selkään erilaisia muotoja, kirjaimia ja numeroita. Se, jonka selkään piirretään, yrittää tunnistaa kosketuksen perusteella, mitä toinen piirtää tai yrittää piirtää samaa kuviota paperille. Voidaan kokeilla myös ketjupiirtämistä siten, että lapset asettuvat kolmen jonoihin. Ensimmäinen piirtää mallikuvan mukaisesti kuvion toisen selkään, toinen piirtää kolmannen selkään kosketuksen perusteella tunnistamansa kuvion ja kolmas piirtää tunnistamansa kuvion paperille. Tutkitaan ja keskustellaan yhdessä, millaisena viesti kulki jonon läpi perille leikkipankki.fi

Etsi viisi eroavaisuutta!

N	T	T	A	B	L	E	T	T	I	R	S	R	Ö
E	V	Y	M	Z	H	H	E	P	U	N	M	A	T
Y	I	S	Ä	H	K	Ö	P	O	S	T	I	D	I
H	D	N	P	I	A	R	D	T	K	S	Ä	I	E
K	E	I	R	A	V	I	E	S	T	I	K	O	T
I	O	S	K	N	T	A	O	M	A	Ä	E	Y	O
Ä	P	P	O	S	T	I	K	O	R	T	T	I	K
N	U	U	P	M	A	O	O	S	H	P	U	Ö	O
Y	H	A	K	Ä	N	N	Y	K	K	Ä	L	D	N
O	E	H	U	R	P	K	M	X	A	L	T	K	E
R	L	A	T	E	L	E	V	I	S	I	O	I	M
Ä	U	L	R	U	H	B	T	S	O	E	U	R	Ö
P	S	A	N	O	M	A	L	E	H	T	I	J	U
K	E	L	L	O	P	U	H	E	L	I	N	E	P

TABLETTI
TIETOKONE
KÄNNYKKÄ
KIRJE
VIDEOPUHELU
KELLOPUHELIN

SÄHKÖPOSTI
VIESTI
SANOMALEHTI
POSTIKORTTI
RADIO
TELEVISIO

Löydätkö kaikki media-aiheiset sanat sanasokkelosta? Sanat voivat olla pysty- tai vaakariveillä.

Tunneputsaat Isommassa ryhmässä leikitään pareittain. Ohjaaja huutaa jonkin tunteen, esimerkiksi "hämmästys", jolloin toinen pareista rupeaa muovaamaan toisesta kyseistä tunneputasta. Kun kaikki ovat valmiita, voidaan pohtia sitä, miten tunteet ilmenevät kehonkielessä. Voidaan toteuttaa myös niin, että jokainen pari päättää itse, mitä tunnetta yrityvät muovata. Toiset parit arvaavat, mitä tunnetta pari yrityy esittää. Leikki- ja tunnetaitopankki

Teksti Aku von Bell
Kuvat Aguilarin perhealbumi

Aguilarin perheessä kommunikoidaan kolmella kielellä

Aguilarin perhe rippijuuhilla 2023 vasemmalta: äiti Agdi, Lia, Carlos ja Kenna.

Turvapaikkaa hakenut Aguilarin perhe saapui Suomeen Väli-Amerikan Hondurasista joulukuussa 2021. Perheeseen kuuluvat äiti **Agdi** ja kolme lasta: 17-vuotias **Carlos**, 14-vuotias **Kenna** ja 12-vuotias **Lia**. Perhe kommunikoi kolmella kielellä ja sopeutuu tällä hetkellä uuteen elämään Suomessa.

Aguilarin perhe saapui Suomeen, koska Suomi oli mahdollisimman kaukaa Hondurasista. He asuvat nyt Etelä-Karjalan alueella. Perheen yksinhuoltaja äiti nauttii Suomen neljästä vuodenajasta:

– Pidän talvesta, kun on lunta. Perheemme tykkää hiihtämisenstä, mutta ilman lunta talvi on vain pimeä ja kylmä. Minusta Suomen neljä selkeästi erilaista vuodenaiakaan ovat upeat, koska vuoden ympäri riittää tekemistä. Olen myös iloinen siitä, että niin monessa paikassa pääsee saunaan. Se on hyvä paikka rentoutua. Carlos erityisesti nauttii saunamisesta. Onneksi on perjantai, eli sauna-päivä, Agdi naurahtaa.

Perheessä puhutaan kolmea kieltää: kotikielenä on espanja, mutta suomalaisien kanssa äiti ja Carlos kommunikoivat englanniksi. He opettelevat tällä hetkellä suomea, mutta perheen tytöt Kenna ja Lia osaavat sitä jo niin hyvin, että kokevat tulevansa ymmärtyiksi yhtä hyvin suomeksi kuin espanjaksikin.

– Suomen opetus alkoi melkein heti, kun tulimme Suomeen. Käymme suomenkielistä koulua. Aluksi se oli outoa: kieli ja ihmiset ovat erilaisia, mutta olen jo tottunut siihen. Suomeksi puhuminen ei tunnu yhtään erilaiselta kuin espanjaksiin ja kaverit ovat kertoneet, että minua ymmärtää ihan yhtä hyvin suomeksi kuin espanjaksikin, Lia kertoo.

Agdi-äiti kysyy päivittäin, miten tytöt oppivat suomen niin nopeasti. Hänenne kielen oppiminen ja uuteen kulttuuriin sopeutuminen ovat olleet vaikeampaa:

– Olen tällä hetkellä integrointiohjelmassa ja käyn suomen kielen kursseja Saimaan ammattiopisto Sampossa. Kielen oppimisessa on ollut vaikeuksia ja suo-

malainen kulttuurikin on hyvin erilainen melkein kaikin mahdollisin tavoin: ruoka, sää, pukeutuminen ja käytöstavat. Ensimmäiseksi opin, ettei tuntemattomia kannata tervehtii näkyvästi. Ihmiset ovat tälläkin kunnioittavampia toisten yksityisyysystä kohtaan, Agdi kertoo.

Vanhimman pojalla kuulovammaisuus oli äidille raskas uutinen

Agdin ensimmäisellä lapsella todettiin kuulovamma neljän vuoden iässä. Äiti osasi viedä lapsensa lääkärille hitaan kieLENKEHITYKSEN takia:

– Carlos ei juurikaan puhunut ja hän osasi ehkä kolme tai kuusi sanaa heikosti. Hänen isoäitinsä väitti sen johtuvan vain siitä, että hän on poika: pojat oppivat hitaammin, koska tytöt puhuvat liikaa. Ajattelin kuitenkin, että ehkä pojani kielessä on jotain vikaa ja vein hänet lääkärin tarkistettavaksi. Lääkäri ajatteeli heti, että vika saattaisi olla kuulossa, Agdi kertoo.

Erityislääkäri halusi odottaa, että Carlos olisi neljävuotias ennen kuin kuulokokeita tehtäisiin, jotta niistä saataisiin täysi varmuus. Carolsen korvissa todettiin olevan nestettä, joka poistettiin pienellä leikkauksella. Kuuden kuukauden jälkeen Carlos sai kuulokojet molempien korviinsa.

Tieto esikoispojan kuulovammaisuudesta oli raskas äidille, jolla ei ollut mitään yhteyttä kuulovammaisten yhteisöön, eikä hän tiennyt ketään toista vanhempaan, jolla olisi ollut kuulovamainen lapsi.

– Minusta tuntui kamalalta. Olin koko ajan ajatellut kasvattavani tervettä lasta, mutta nyt pelkäsin, ettei lapseni oppisi koskaan puhumaan. Kukaan suvustani

Carlos yhdeksännen luokan päästötilaisuudessa Kesämäen koululla 2024.

ei tiennyt mitään kuulovammaisuudesta, eikä kukaan ymmärtänyt Carloksen tilannetta. Onneksi meillä oli hyvä lääkäri, joka rauhoitti ja tuki minua. Hän kertoi, että tämä päävänä on monia laitteita, joilla lapsen arkea voidaan helppottaa ja on olemassa paljon vakavampiakinasioita kuin kuulovammaisuus. Hiljalleen aloin ajatella, että minun täytyy vain pystyä tähän lapseni puolesta, Agdi kuvaa.

Saatuaan kuulokojeet Carloksen puhe alkoi kehittyä, mutta hänenellä oli vielä selkeä kuulonalenema ja kehitys oli hidasta:

– Käytämme paljon aikaan puheen harjoittamiseen. Hänen espanjansa ei ole täydellistä, mutta hän pystyy ilmaisemaan kaiken mitä tarvitsee. Hän on kuitenkin varautunut ja turhautuu helposti, jos hän kokee, ettei häntä ymmärretä. Olemme kuitenkin tulleet pitkän matkaa

ja olen hänestä erittäin ylpeä. Nyt hän opettelee suomen ja englannin perusteita ja uskon, että jos hän pystyy oppimaan yhden kielen, hän voi oppia toisenkin.

Carlokselle leikkattiin sisäkorvaistutteet 15-vuotiaana

Hondurasissa sisäkorvaistutteet eivät ole osa kuulovammaisen terveydenhoitoa, joten Agdin ei auttanut muu kuin alkaa säästää operaatiota varten. Lääkäri kehotti, että Carloksen olisi hyvä meni viittomakieliseen kouluun:

– Yritimme käyttää viittomia, kun Carlos oli pieni – hän aloitti viittomakielisessä koulussa noin kuuden vuoden iässä. Viittominen sujui kuitenkin puhetta helpommin, joten hän lakkasi yrittämästä puhua. Koska viittominen ei tukenut puheen kehitystä, lopetimme sen käyt-

tämisen. Carlokselle on tärkeää olla itseenäinen ja vaikka viittominen auttaisi häntä kertomaan tunteistaan ja ajatuksistaan, hän olisi aina riippuvainen tulkista, jos hän haluaisi keskustella viittomakieltä osaamattomien kanssa, Agdi selittää.

Vuosien odotuksen jälkeen Carlos sai ajan leikkaukseen marraskuussa 2021 hänen olleessaan 15-vuotias. Kuukausi ennen kuin perhe muutti Suomeen. Kuulokojeiden käyttö molemmissa korvissa ei ollut enää vaihtoehto, koska Carlos ei kuullut toisella korvallaan enää mitään.

– Pelkäsin kauheasti, mutta olin odottanut jo niin pitkään, että Carlos pääsisi leikkaukseen. Ajattelin katsoa mielellummin kuin katua loppukäni sitä, etten edes yrittänyt. Minulla oli uskoa siihen, että operaatio onnistuisi ja onneksi se onnistuikin täydellisesti, Agdi muistee.

Carloksen toinen korva implantoitiin. Toistaiseksi vaikuttaa siltä, ettei tarveta toisen korvan leikkaamiseen ole. Carlos muistaa itsekin pelänneensä leikkausta:

– Olin huolissani ja pelkäsin kuolevani, mutta halusin tehdä leikkauksen. Leikkauksen jälkeen minusta on tuntuut ihan eri ihmiseltä. En osaa kuvailta miten, mutta hyvällä tavalla erilaiselta. Kuuloni on erilainen ja yllättyin monista uusista asioista, joita kuulin ensimmäistä kertaa, kuten lintujen laulua. En ollut ennen kuullut sitä. Toisinaan otan laitteet pois, koska ne väsyttävät ja aiheuttavat päänsärkyä sekä huimausta. Nykyään vähemmän kuin aluksi, Carlos kertoo.

Muutto Suomeen käensi perheen maailman pääläelleen

– Hondurasissa olin yksin ja minun piti ottaa asioista itse selvää. Minulla oli kuitenkin mahdollisuus tukea perhettäni taloudellisesti ja järjestää Carlokselle laitteet ja terapiaa. Suomessa saan enemmän tukea sosiaalipalveluista ja järjestöistä, mutta en voi itse eläättää perhettäni. Hondurasissa minulla oli oma tavaratalo ja noin tusina työntekijää, mutta täällä en osaa perustaa yritystähän. Hondurasissa on vähemmän byrokratiaa ja asiat hoituvat nopeammin. Kävin suomalaisen yrityjäyksikössä, joten katsoaan mitä tulevaisuus tuo tullessaan, Agdi kertoo.

Agdi tietää ainakin yhden järjestön,

Aguilarit Helsingissä tutustumassa merkittäviin paikkoihin vuonna 2022.

joka auttoi kuulovammaisia Hondurasissa, mutta hän sai tietää siitä vasta monia vuosia Carloksen syntymän jälkeen. Suomeen tultuaan hän sai KLVL:n yhteystiedot Carloksen kuntoutuksesta vastaavalta terveysalan ammattilaiselta. Hän on kiihtyvästi sitä, että KLVL järjesti perheen viimeisimmälle Kesäpäivät-leirille:

– Leiri oli aivan upea kokemus. Ei ainastaan minulle vaan myös Carlokselle ja hänen siskoilleen. Olimme tosi onnellisia, kun näimme muita samanlaisia lapsia kuin Carlos. Emme kokeneet, että olisimme unikkeja. Carlos kävi lisäksi teinileirillä Tampereella. Hän oli siitä todella iloinen. Ilmeisesti hänen koulussaan on toinen kuulolaitteita käyttävä tyttö. Meillä ei ole täällä juurikaan yhteisöllisyden tunnetta, koska olemme uudessa maassa emmekä tunne ketään. Koen olevani eksyksissä, mutta kesäleirillä koin,

että voin löytää paikkani tässä yhteisössä, Agdi kuvilee.

Myös Carloksen kuntoutuksen järjestäminen muuttui Suomessa hankalammaksi. Etelä-Karjalan alueella toimii vain kolme terapeuttiä ja aikojen löytämisenä on ollut vaikeuksia.

– Suomalaislääkäreille Carloksen tilanne on hyvin arkinen, eivätkä he tunnu ottavan hänen yksilöllistä tilannettaan huomioon. Odotimme vuoden, että Carlos pääsisi jatkamaan terapiaa, mutta käynnytä on järjestynyt vain kerran viikossa. Hondurasissa terapiaa oli kahdesta kolmeen kertaa viikossa. Saimme tällä viikkolla tiedon, että meidän pitäisi vain odottaa ja pian käynejä saataisiin lisättyä. Toivomme, että niitä järjestyy tai meidän täyty harkita toiseen kaupunkiin muuttoa, Agdi toteaa.

Agdi haluaa painottaa, että he arvosavat paljon Suomea ja ovat ihastuneet

maahan ja sen tapoihin. Lapset erityisesti ovat sopeutuneet hyvin ja ovat onnellisia uudesta arjestaan:

– Olen onnellinen ja koen olevani täällä turvassa. On vaikea rakentaa yhteyttä ihmisiin, koska se vie aikaa, mutta se oli samanlaista Hondurasissa. Periki antaminen on helppoa, mutta yritän joka päivä uudestaan ja teen parhaani, Carlos kertoo.

– Minullakin on Suomessa turvallinen ja onnellinen olo. Aloitin täällä koripallon harrastamisen. Toivon, että veljeni saisi tukea kielen oppimiseen, jotta hänelle aukeisi lisää mahdollisuuksia tulevaisuudessa, Kenna pohtii.

– Koulu sujuu hyvin ja opettajat ovat ihmisiään siitä, miten nopeasti opimme suomea. Liikunta on lempi asiani koulussa ja olen aloittanut cheerleadingin. Lisäksi aloitin sellon soiton harjoittelun Suomessa, Lia sanoo.

Nuoren puheenvuoro: Mikrotian kanssa kahden maailman välissä

Nimeni on Miisa. Täytän tänä vuonna 22 vuotta ja opiskelen teologiaa Helsingin yliopistossa. Synnyin kuulevaan perheeseen Uudenmaan Askolaan yksipuolisen mikrotian kanssa. Olen käyttänyt Bahalaitetta 13-vuotiaasta. Haluan tulevaisuudessa olla viittomakielinen pappi.

Vanhempani eivät syntyessäni tienneet mikrotiasta tai kuulovammaisuudesta ylipäättään. Mikrotia on harvinainen kuulovamma ja tarkoittaa pienikorvaisuutta. Se voi ilmetä monin tavoin: minulla on mikrotia oikeassa korvassa ja sekä ulkaisen korvan rakenne on erilainen että sisäkorvasta puuttuu kuuloluita. Monetkaan lääkärit eivät tiedä mikrotiasta, joten vammaisuteni ymmärtämisen kanssa on aina ollut haasteita.

Lapsuudessani lähipiirissä ei ollut muita, joilla olisi ollut kuulovammaa. Perheeni kävi viikonloppuisin vertaistukileireillä, jotka olivat äidilleni erityisen tärkeitä. Minulle ne tuntuivat silloin kivolta lomilta.

Esikoulussa alkoi kiusaaminen. Olin lapsena todella ujo ja tuntui todella hyökäväältä, kun muut lapset olivat uteliaita. Kouluun meno pelotti, sillä olin kouluun ainoa kuulovammainen ja koin sen

takia ulkopuolisuutta.

Yläasteikäisenä piilottelin kuulovamman ja esitin olevani kuuleva kuten muutkin. En käyttänyt mitään kuulolaitetta ja olin siten puoliksi kuuro, eikä esittäminen vienyt sitä pois. Olisi ehkä ollut parempi kertoa avoimesti huonokuuloisuudestani, koska väärinymmäryksiä ei olisi syntynyt niin paljoa.

Mikrotia on hyvin harvinainen, mistä johtuen en ole aina saanut vertaistukea kuulovammaistenkaan yhteisössä. Kuulevien maailmassa vielä harvempi ymmärtää, eivätkä lääkäritkään tiedä mikrotiasta. Tästä johtuen olen aina joutunut taistelemaan oikeuksistani kuuloapuvälineisiin ja vammaistukeen.

Kun olin 13-vuotias minulle leikattiin Bahalaite keväällä. Kun asiasta tehtiin päätös, minulla oli vaikeaa. Sain koekalla laitetta pannan avulla, mutta vain kuukauden ajan. En ollut nähnyt enkä tuntenut kuin muutamia mikrotia-ihmiä, joista vain yksi oli Bahalaiteen käyt-

täjä. Onnekki sain häneltä paljon tukea – hänenstä ja hänen koko perheestään tuli meidän perheen ystäviä – ja päätin ottaa riskin. Samana keväänä oli seitsemänne luokan kevätjuhlat sekä Yle X:n konserti, joihin menin iso punainen side pääsäni.

Syksyllä sain kuulolaitteen käyttööni. Jo kotimatkalla huomasin muutoksen: kun äiti avasi auton ovet, kuulin ensimmäistä kertaa, miten lukot napsahdittavat auki. Radion kuulin jopa paremmin kuin äiti. Ilo ei kuitenkaan kestänyt pitkään, sillä laitteen kiinnitysruuvi irrosi päästäni. Äiti eikä lääkärikään meinanneet uskoa, että ruuvi olisi irronnut ennen kuin ojensin sen heidän käteeni. Laite asennettiin sitten uudelleen keväällä 2018.

Mikrotia on toisinaan ollut muserattavaa kiusaamisen, ulkopuolisuuden tunteen ja vertaistuen puutteen vuoksi. Puoliksi kuurona olen aina ollut kahden maailman välissä: en ole täysin kuuro, mutten kuulevakaan. Teininä kävin Kuurojen Liiton lasketteluleirillä, jossa toinen leiriläinen kysyi suoraan leirin viimeisänä päivinä, miksi olin leirillä: "Sähän kuulet?". Täjusin ensimmäistä kertaa, etten ole kuin muut kuurot nuoret. Oman identiteetin löytäminen kuulovammaisenä on hankalampaa, kun joutuu jatkuvasti todistelemaan kuulovammaisuuttaan, esimerkiksi viranomaisille, toisille kuulovammaisille tai kuuleville.

Toisaalta se on ollut voimaannuttavaa. Olen ainutlaatuinen ja oppinut ymmärtämään muidenkin erilaisuutta. Erottun molemmissa maailmoissa ja minulla on aina tarinoita kerrottavana. Olen saanut myös olla todella ylpeä perheestäni ja sisaristani. Siskoni kertoi, ettei häntä haittaisi, vaikka hänen esikoislapsellaan olisi mikrotia, joka oli todella hieno tapa huomata, miten paljon siskot olivat oppineen mikrotiastani.

Tänä päivänä en enää selittele itseäni vertaistuessa, enkä pyytele anteeksi kuuleviltakaan huonokuuloisuuttani. Opettelen viittomakieltä ja opiskelen papiksi. Haluaisin tulevaisuudessa olla viittomakielinen pappi.

3.-4.5.2025

Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

KEVÄTPÄIVÄT

Norrvalla, Vöyri

LAUANTAI 3.5.2025

- 10.30–11.00 Ilmoittautuminen
- 11.00–11.45 Lounas
- 12.00–12.30 Tervetuloa Kevätpäiville!
- 12.45–15.00 Harrastuspajat koko perheelle
 - Kierretään harrastusrasteja joukkueittain
 - Rasteina taidemaalaus, suunnistus (ulkona) ja futsal
- 15.00–15.30 Lapset ja nuoret ohjaukseen
- 15.30–17.00 Vanhempien vertaiskeskustelu
 - Lapsilla ja nuorilla teemaan sopivaa hauskaa ohjelmaa ohjaajien kanssa
- 17.00–18.00 Lapset ja nuoret ohjauksesta ja päivällinen
- 18.30–20.00 Vapaamuotoista iltaohjelmaa: uimahalli, liikuntahalli ja puuhapaja käytettävissänne
- 19.00–21.00 Iltapala

TIETOA,
VERTAISTUKEA
& HAUSKAA
OHJELMAA

SUNNUNTAI 4.5.2025

- 8.00–8.45 Aamupala
- 8.45–9.00 Lapset ja nuoret ohjaukseen
- 9.15–12.00 **Aikuiset**
 - Kokemuspuheenvuoro: vinkkejä kuulovammaisena harrastamiseen
 - Liittokokous - tule mukaan ideoimaan toimintaamme!
- Lapset ja nuoret**
 - Kuvakollaasi: mitä harrastan tai unelmien harrastus Minigolf
 - 12.00–13.00 Lapset ja nuoret ohjauksesta ja lounas (huoneiden luovutus klo 12 mennessä)
 - 13.00– Kotia kohti, mahdollisuus mennä vielä uimaan ja hyödyntää muita Norrvallan palveluita omakustanteisesti

**Teema:
Harrastus
kuuluu kaikille!**

Pidätämme oikeuden mahdollisiin muutoksiin.

ILMOITTAUDU
VIIMEISTÄÄN
30.3.2025:

ILMOITTAUDU

VINKKI-SIVU

Teksti ja kuvat Marie von Bell

Iloisen keltainen hernepussibanaani houkuttelee hassuttelemaan ja nauramaan yhdessä.

PALKITTU LASTENPELI PISTÄÄ LIIKKEELLE

2024 vuoden lasten peliksi valittu **Pikkuapinat** kutsuu perheen liikkumaan ja hassuttelemaan yhdessä. Yksinkertainen peli tutustuttaa pelaamisen sääntöihin ilman kilpailua.

Pikkuapinat-hassuttelupeli kehittää lapsen motorisia taitoja, vuorovaikutus- ja tunnetaitoja sekä kognitivisia taitoja ja kielellisiä taitoja. Yhdessä leikkiminen ja pelaaminen vahvistavat lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutusta. Peli sopii hyvin myös vanhempien lasten kanssa leikkiväksi, joten yhteisestä pelistä voi nauttia koko perhe! Kaikilla on mahdollisuus yllättyä toistensa taidosta.

Pelissä tarkoituksesta on suorittaa vuorotellen pieniä motorisia tehtäviä yhdessä tai yksin. Yksi kierros kestää noin 10 minuuttia, joten pienikin lapsi mältää keskittyä. Vaikka voittajaa ei pelissä ole, opettaa Pikkuapinat silti pelien logiikkaa ja esimerkiksi oman vuoron odottamista.

- Vuoden lastenpeli 2024 -voittaja Suomessa
- Opi vuorovaikutustaitoja liikkuen ja leikkien
- Mukana hernepussibanaani, pelilauta ja tehtäväkortit
- Kahdelle tai useammalle pelaajalle
- Yksinkertaiset säännöt helposti sovellettavissa iän ja taitojen kasvaessa
- Ikäsuositus: yli 2-vuotiaille

Pelikortit ovat hyvin visuaalisia, joten usein lapsi ymmärtää kuvala katsomalla, mitä pitää tehdä ilman, että vanhemman pitää lukea tehtävää ääneen.

Vaikka peli on suunniteltu taaperoille vanhempien kanssa pelattavaksi, sopii se hyvin myös vanhemmille lapsille ja eri-ikäisten sisarusten keskinäisiin peleihin.

KESÄPÄIVÄT

27.–29.6.2025
PIISPALA, KANNONKOSKI

KLV
Kuulovammaisten Lasten
Vanhempien Liitto ry

**TULE MUKAAN
KESÄPÄIVILLE!**

TEEMANA
SUPERSANKARIT!

PERJANTAI 27.6.2025

- 16.00–16.30 Ilmoittautuminen
- 17.00–18.00 Päivällinen
- 18.00–19.30 Kesäpäivien avajaiset
- 19.30–22.00 Leppoista yhdessäoloa – rantasaunat, uintia & iltanuotio
- 19.30–22.00 Iltapala
- 16.00–22.00 Puuhapaja auki – lautapelejä, askartelua, leikkinurkka

LAUANTAI 28.6.2025

- 7.30–9.00 Aamupala
- 9.00–9.30 Päivän yhteinen aloitus
- 9.30–12.15 Vertaiskeskustelut vanhemmille & lapsille ja nuorille toisen vanhemman kanssa hauskoja lekkejä, frisbeegolf, temppurata & askartelupaja
- 12.15–13.15 Lounas
- 13.30–16.00 Supersankarit-joukkueiseikkailu ranta-alueella
- 16.00–17.00 Vapaa-aikaa – uintia, kalastusta, frisbeegolfia, beach volleyta ym.
- 17.00–18.00 Päivällinen
- 18.00–22.00 Leppoista yhdessäoloa – rantasaunat, uintia & iltanuotio
- 19.30–22.00 Iltapala
- 8.00–22.00 Puuhapaja auki – lautapelejä, askartelua, leikkinurkka

SUNNUNTAI 29.6.2025

- 7.30–8.45 Aamupala
- 9.00–11.30 Viikinkiveneretki ja valitsemanne kesäaktiviteetti, esim. kiipeilytorni tai vierailu kotieläinpihalla
- 11.30–12.00 Huoneiden luovutus klo 12 mennessä
- 12.00–12.30 Kesäpäivien päätöstilaisuus
- 12.30–13.30 Lounas ja kotia kohti

**ILMOITTAUDU
VIIMEISTÄÄN
1.6.2025:**

ILMOITTAUDU

Kesäpäivien supersankaritoimisto pidättää oikeuden mahdollisiin muutoksiin.

LÄHDE MUKAAN KEHITTÄMÄÄN MATERIAALIA PUHUMATTOMIEN LASTEN VANHEMMILLE

Kehitysvammaliiton Tikoteekki on keväällä 2025 selvittämässä ja tutkimassa **millaista Voimauttavan vuorovaikutukseen materiaalia perheet tarvitsevat** - millainen uusi materiaali rohkaisisi vanhempija toteuttamaan Voimauttavaa vuorovaikutusta puhumattomien lastensa kanssa ja mis-

tä materiaali löytyisi parhaiten. Kokoamme materiaalin kehitämistä varten vanhemmista pientä ryhmää, joka kokoontuu Teamsissa muutamaan, noin tunnin kestävään ideointipajaan. Oletko sinä kiinnostunut tulemaan mukaan! Laita viestiä katja.burakoff@kvl.fi

Norrvalla, Folkhälsan

TERVETULOA KEVÄTLIITTOKOKOUKSEEN

Kutsu KVL ry:n varsinaiseen kevätlittokokoukseen sunnuntaina 4. toukokuuta 2025 klo 10:00 paikassa Norrvalla, Vöyrintie 305-307, Vöyri. Liittokokouksessa käsitellään liiton säätöjen 11. pykälässä mainitut asiat.

Kallelse till HBFF rf:s ordinarie vårförbundsmöte söndagen den 4 maj 2025 med början kl. 10.00 på Norrvalla, Vöyrintie 305-307, Vöyri. Vid förbundsmötet behandlas de ärenden som nämns i paragraf 11.

Liittokokoukseen voi osallistua myös etäyhteydellä. Etäosal-

listujille lähetetään liittymislinkki ja ohjeet ennen Kevätpäivien alkua. Huomioithan, että etäosallistujien valtakirjat tulee toimittaa skannattuina viimeistään viikkoa ennen kokousta osoitteeseen toimisto@kvl.fi.

Det är också möjligt att delta i förbundsmötet på distans. Distansdeltagare får en anslutningslänk och instruktioner före Värdagarnas början. Observera att fullmakter för distansdeltagare ska skickas in skannade senast en vecka före mötet till toimisto@kvl.fi.

KIITOS VASTAAMISESTA TÄMÄN VUODEN KYSELYIHIN!

Lähetimme vuoden alussa kaksi jäsenkyselyä. Ensimmäinen oli edunvalvontakysele ja toinen Napin lukijakysely.

Edunvalvontakyseleyn vastasi 79 henkilöä, joka oli erittäin hieno yllätyksessä, koska pelkäsimme, että jos edellisvuosien trendi jatkuu, vastaajia olisi ollut puolet vähemmän. Edunvalvontakyseleyn vastaaminen on tärkeää, koska käytämme kyselyä vaikuttavuusraportointiin STEA:lle, joka vaikuttaa suoraan saamaamme avustukseen. Kyselyyn vastaaminen vaikuttaa siis suoraan saa-

maamme rahoitukseen, joten suurkiitos kaikille vastanneille.

Napin lukijakyselyyn vastattiin hieman enemmän kuin edellisvuonna, mikä on hyvä kehitystä. Napin lukijakyselyssä tärkeintä on se, että saamme palautetta lukijoilta lehden sisällöstä ja sen toteutuksen onnistumisesta, jotta lehteä voidaan kehittää lukijoiden toivomaan suuntaan.

Seuraavassa Napissa käydään kyselyiden tulokset yleisluontoisesti läpi. Kiitos kaikille vastaamisesta!

Kuva Adobe Stock

TILAA NAPPI-LEHTI!

Nappi-lehden saat kotiisi automatisesti, jos olet KLVL:n jäsen. Voit tilata lehden ilman jäsenyyttä. Tässä kolme hyvää syytä:

1. Tuet kuulovammaisten lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointia.
2. Luet tunteita herättäviä kertomuksia, mielenkiintoisia näkökulmia ja teräviä kannanottoja.
3. Saat laadukkaan lukunautinnon neljä kertaa vuodessa kotiisi.

Täytä tilauslomake: www.klvl.fi/nappi-lehti

Täytä alla olevat tiedot tilataksesi järjestökuulumisia ja kuulovamma ilmestyy kerran kuukaudessa kuur

1. Tilaa uutiskirje *

Etunimi

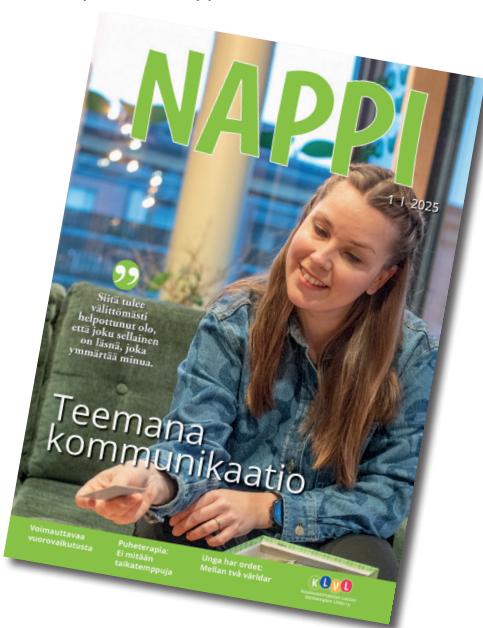
Sukunimi

Sähköposti

PYSY AJAN TASALLA JA TILAA UUTISKIRJE!

Uutiskirjeemme kautta saat kätevästi ajankohtaisia kuulumisia järjestöstämme, kuulovamma-alalta sekä tietenkin myös parhaat kurssi- ja tapahtumatärpit.

Tilaa sähköpostiisi Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liiton uutiskirje, joka ilmestyy kerran kuukaudessa: www.klvl.fi/tilaa-uutiskirje/

MITÄ PIDIT TÄSTÄ NAPPI-LEHDESTÄ?

Koikko sen sisällön hyödylliseksi? Haluatko ottaa kantaa johonkin lehdessä olleen asiaan? Voit lähettää meille palautetta Nappi-lehdestä nyt myös kätevästi suoraan lehtikohtaisen palautelomakkeen kautta. Anna palautetta tästä lehdestä: <https://link.webropol.com/s/nappi-1-2025>

Kerro juttuvinkkisi tai ehdota haastateltavaa Nappi-lehteen! Lähetä WhatsApp-viesti numeroon 050 4122 822.

Haluatko vastata Nappi-lehden kaverikirjaan? Kerro lempiasioistasi ja parhaista kuulokavereistasi! Jos innostuit, laita viestiä yllä olevaan numeroon!

Unga har ordet: Mellan två världar

Jag heter **Miisa**. I år fyller jag 22 och jag studerar teologi vid Helsingfors universitet. Jag föddes i en hörande familj i Askola i Nyland, och har ensidig mikroti. Jag har använt baha-hörapparat sedan jag var 13 år. I framtiden vill jag arbeta som teckenspråkig präst.

När jag föddes visste mina föräldrar inte någonting om mikroti eller hörselskador. Mikroti är en ovanlig hörselskada som innebär att örat är litet. Mikroti kan förekomma i olika former: jag har mikroti på högra örat och den yttre öronstrukturen är avvikande och innerörat saknar hörselben. Många läkare känner inte ens till mikroti, så det har alltid varit utmanande att få andra att förstå

mitt funktionshinder.

I barndomen fanns det inte andra i min närhet som var hörselskadade. På veckoslutet for jag med familjen på kamratstödsläger, och de var särskilt viktiga för min mamma. För mig kändes lägren som roliga lov.

I förskolan blev jag retad. Som barn var jag jätteblyg, och då de andra barnen var nyfikna, kändes det som ett angrepp. Jag var rädd för att gå till skolan, för jag var den enda hörselskadade i skolan och

kände mig utanför av den orsaken.

I högstadieåldern dolde jag min hörselskada och låtsades vara hörande som alla andra. Jag använde inte någon hörapparat och var därför halvdöv, men det hjälpte inte att låtsas. Det hade kanske varit bättre att öppet berätta om min hörselskada, så att det inte skulle ha blivit så många missförstånd.

Mikroti är mycket ovanligt, och därfor har jag inte heller alltid fått kamratstöd av andra hörselskadade. I den hörande världen är det ännu färre som förstår vad det är frågan om, och inte heller läkarna känner till vad mikroti är. Av den orsaken har jag alltid fått lov att släss för mina rättigheter vad gäller hörhjälpmedel och handikappstöd.

Våren då jag var 13 år var jag på baha-operation. Då beslutet gjordes, hade jag det svårt. Jag fick prova apparaten

som hölls fast med hjälp av ett band, men bara under en månad. Jag hade bara träffat och bekantat mig med några andra personer med mikroti, och bara en av dem använde baha-apparat. Tur nog fick jag mycket stöd av henne – hon och hela hennes familj blev vänner med min familj – och jag beslöt ta risken. Samma vår var det både sjunde klassens vårfest och Yle X:s konsert, och jag gick på båda med ett stort rött bandage kring mitt huvud.

På hösten fick jag börja använda hörapparaten. Redan på hemvägen märkte jag en förändring: då mamma öppnade bildörrarna, hörde jag för första gången hur låsen knäppte till. Jag hörde radion till och med bättre än mamma. Glädjen varade ändå inte länge, för apparten fästskruv lossnade från mitt huvud. Varken mamma eller läkaren kunde tro att det var sant att skruven hade lossnat, förrän jag lade den i handen på dem. Våren 2018 sattes apparten på plats igen.

Mikrotin har ibland varit förkrossande, på grund av mobbningen, känslan av utanförskap och avsaknad av kamratstöd. Som halvdöv har jag alltid befundit mig mellan två världar: jag är inte helt döv, men inte heller hörande. I tonåren var jag på ett slalomläger som Dövas Förbund ordnade, och på lägrets sista dag frågade en annan deltagare rakt ut varför jag var på lägret: "Du hör ju?" För första gången förstod jag att jag inte var som andra döva ungdomar. Det har varit svårt att hitta min identitet som hörselskadad, då jag hela tiden har varit tvungen att bevisa att jag är hörselskadad, till exempel för myndigheter, andra hörselskadade eller hörande.

Å andra sidan har det också gett mig krafter. Jag är unik och har lärt mig att förstå andras olikheter. Jag skiljer mig ur i båda världarna och jag har alltid historier att berätta. Jag har också fått vara riktigt stolt över min familj och mina syskon. Min syster sa att det inte skulle göra något ifall hennes förstfödda hade mikroti, och det var verkligen fint att märka hur mycket mina systrar har lärt sig om min mikroti.

Idag ursäktar jag mig inte längre i kamratstödssammanhang, och jag ber inte heller hörande om ursäkt för att jag hör dåligt. Jag lär mig teckenspråk och studerar till präst. I framtiden vill jag arbeta som teckenspråkig präst.

Intensivt samspel

Det kan väcka oro hos en förälder om barnet inte lär sig tala i samma takt som andra barn i samma ålder. Vem ska man vända sig till då, och finns det något man själv kan göra för barnet? Hur hjälper man barnet att uttrycka sig och förstå den omgivande världen?

Intensivt samspel är ett naturligt och lätt sätt att stöda barnets kommunikationsutveckling i vardagen. Man behöver inga specialverktyg, fasta tidtabeller eller ens ord – det viktigaste är förälderns närvaro och lust att kasta sig in i barnets värld.

Gemensam glädje och närvoro

Intensivt samspel, Intensive Interaction på engelska, är en verksamhetsmodell utvecklad i England. Modellen infördes i Finland av Tikoteekki, som i över tio år har utbildat hundratals habiliterare och andra professionella i att använda dess principer inom habilitering, småbarnspedagogik och undervisning.

Kärnan i Intensivt samspel består av en relation där barnet får vara precis som det är. Barnet får visa vad det tycker är intressant, och den vuxnas uppgift är att gå med i det som barnet gör. Det viktigaste är inte vad man gör, utan hur man är tillsammans.

Den gemensamma leken kan börja till exempel med att barnet tittar på sin egen skugga på väggen och börjar vifta med händerna. Då föräldern går med i skuggleken, upplever barnet att det initiativ som barnet tog får gensvar. Ett samspel som detta stärker barnets tillit till de egna förmågorna, koncentrationen på samspel och viljan att dela något med en vuxen – i början med gester, miner, ljud och rörelser. De här förmågorna bildar grunden för den senare utvecklingen av tal och kommunikation.

I samarbete med familjen

Intensivt samspel grundar sig på forskning. Det handlar inte bara om rolig och spontan gemenskap, utan det kan ha en betydande inverkan på barnets utveckling. Av den orsaken använder många habiliterare Intensivt samspel som metod för att stöda förutsättningarna för barnets sociala samspelsförmågor och talutveckling.

Det bästa resultatet får man, om alla vuxna i barnets närmaste omgivning förbindar sig till det gemensamma målet, att stärka grunden för barnets kommunikation. Här har föräldrarna en central roll, för vardagens små stunder erbjuder otaliga möjligheter till samspel.

Tikoteekki har producerat en broschyr och en kort informationsvideo om Intensivt samspel för familjer med små barn. I dem tar man upp hur föräldrarna kan stöda barnets kommunikation i det vardagliga livet. Både broschyren och videon innehåller tydliga och praktiska tips om hur man använder metoden.

Katja Burakoff
sakkunnig, talterapeut
Tikoteekki, Kehitysvammaliitto ry

Läs mera:
tikoteekki.fi

Länk till broschyren:
QR-kod

Text Marie von Bell
Bild Ur Karlssons album och Dövas Förbund

Språkklubbarna stöder den vardagliga användningen av teckenspråk

Att använda teckenspråk och att med låg tröskel få bekanta sig med språket, utgående från familjernas önskemål och behov – det är målet för Dövas Förbunds och stiftelsen Bovallius-säätiös språkklubbsprojekt.

Språkklubbsprojektet går under namnet Knopp (Nuppu) och har finansiering fram till hösten 2027. För närvarande är projektet i kartläggningsskedet – man är i kontakt med familjer på olika orter och kartlägger deras behov.

Projektet fokuserar på att stöda tecknande barn, för de är ofta de enda som tecknar till exempel i skolan eller i hobbyerna, och har inte möjlighet att använda teckenspråk på ett mångsidigt och kreativt sätt i vardagen. I projektet spelar det ingen roll hurudana teckenspråkskunskaper man har, eller om barnet är dövt, har syn- och hörselskada, nedslatt hörsel eller är hörande. Om barnets vänner och släktingar är intresserade av teckenspråk, är de också välkomna med. Man kan också delta i klubbnarna även om man bara kan teckna lite, eller om man är i intressestadiet.

Man har preliminära planer på att ordna klubbverksamheten i trakterna av Åbo, Tammerfors, Jyväskylä, Helsingfors och Uleåborg. De första klubbnarna börjar sin verksamhet våren 2025 i Åbo och Tammerfors. Klubbverksamheten kommer att se olika ut i varje stad, för man utgår från familjernas önskemål och till exempel barnens åldrar. Dövas Förbund ordnar verksamheten i samarbete med lokala dövförbund, idrottssällskap för teckenspråkiga, samt föreningar för föräldrar till hörselskadade barn.

Målet är att ordna träffar cirka sex gånger per år. Platsen och klockslaget kan variera, så att så många som möjligt ska kunna delta. Syftet med klubbnarna är att stöda teckenspråksanvändningen i vardagens olika situationer och i växelverkan, och det allra viktigaste är att samlas och träffa varandra. Barnen kommer att ha roliga aktiviteter, och för föräldrarna erbjuds möjlighet till kamratstöd och att nätverka. Träffarna kan ha olika teman som programmet hör ihop med.

På Dövas Förbund är det **Lina Karlsson** som koordinerar projektet. Karlsson jobbar också som assistent inom Dövas Förbunds ungdomsarbetet. Finlandssvenska Karlsson är från Vasa och använder själv både finlandssvenskt och finskt teckenspråk.

– Det är också meningen att ordna klubbar på finlandssvenskt teckenspråk och

KUUROJEN LIITTO
FINLANDS DOVAS FORBUND

BOVALLIUS

NUPPU - Viittovat lastenkerhot

KNOPP - Tecknande barnklubbar

som bäst undersöker vi hur vi ska ordna klubbar för finlandssvenskar, berättar Karlsson.

Projekten har finansiering för tre år, men målet är att klubbnarna fortsätter efter projektets slut.

– Jämfört med då jag var ung, finns det numera mycket mindre teckenspråkig fritidsverksamhet. Nu förtiden söker man sig inte på samma sätt till teckenspråkiga evenemang och dessutom har man minskat på finansieringen. Vi skulle vilja skapa en modell som till exempel kommunerna kan använda sig av, så att klubbnarna kan ordnas även efter att projektet har avslutats.

Även om klubbverksamheten inleds på de första orterna under våren, önskar man få fler familjer och ledare med i verksamheten.

– Till Nappis läsare vill jag säga, att ni är

välkomna med!

Kom med i språkklubbsverksamheten eller ansök om att bli klubbledare!

Språkclubbarna för barn som tecknar har snart en egen informationssida, men aktuell information om träffarna på olika orter hittas också i Dövas Förbunds evenemangskalender: <https://kuurojenliitto.fi/sv/evenemangskalender/>

Om du har frågor eller är intresserad av att bli ledare på din ort, ta kontakt:

Lina Karlsson

assistent inom ungdomsarbetet, koordinator, Bovallius-projektet
Telefonnummer: +358 44 3650 594
(bara sms)
lina.karlsson@kuurojenliitto.fi

Vad är Bovallius för en stiftelse?

S. och A. Bovallius stiftelse har syftet att stöda hörselskadade och personer med kommunikationshinder, så att de kan leva som självständiga och jämlika medlemmar. Stiftelsen erbjuder stöd i bland annat utbildning, boendejänster och arbetsmöjligheter, samt via stipendier.

Stiftelsens historia går tillbaka till tiden före Finlands självständighet. Stiftelsen grundades år 1905 i Pieksämäki och förvaltar den egendom som testamenterades av Sofia och Angelique Bovallius. Systrarna ville ge döva kvinnor möjligheten att utbilda sig och förtjäna sitt uppehälle. Tankarna om att handikappade personer har rätt till ett självständigt liv var banbrytande på sin tid. Idag fortsätter stiftelsen systrarnas arbete och har som uppgift att utveckla utbildningen och arbetsmöjligheterna för hörselskadade och andra personer som behöver särskilt stöd.

Läs mera: bovallius.fi

Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto

TAPAHTUMAKALENTERI 2025

KURSSIT

Kursseja kohdennetaan lapsen iän, kuulovammaisyypin ja toivotun teeman mukaan. Tarjoamme tietoa, vertaistukea ja mahdollisuksia tutustua samankaltaisessa elämäntilanteessa oleviin perheisiin mukavan ohjelman parissa.

LIEVÄSTI JA TOISPUOLISESTI KUULOVAMMAISTEN LASTEN PERHEET

Tietoa, vertaistukea ja mukavaa ohjelmaa lievästi ja toispuolisesti kuulovammaisten lasten perheille.

Hotelli Siuntio, Siuntio

24.1.
26.1.

PIENTEN PERHEET

Tietoa, vertaistukea ja mukavaa ohjelmaa 0-6-vuotiaiden kuulovammaisten lasten perheille. Kurssin teemana on varhaiskasvatus ja vuorovaikutus.

Kunnonlähdet, Kankaanpää

7.3.
9.3.

KESKIVAIKEASTI KUULOVAMMAISTEN LASTEN PERHEET

Tietoa, vertaistukea ja mukavaa ohjelmaa keskivaikeasti kuulovammaisten lasten perheille. Kurssi sopii hyvin myös vaikeasti kuulovammaisten lasten perheille.

Marttinen, Virrat

5.9.
7.9.

HEI, MITÄ KUULUU KOULUUN?

Tietoa, vertaistukea ja mukavaa ohjelmaa kouluikäisten ja sitä lähestyvien kuulovammaisten lasten perheille. Kurssin teemana on kuulovammaisen lapsen tukitoimet koulussa.

Norvajärven leirikeskus, Rovaniemi

26.9.
28.9.

FAMILJEKURS

Familjekursen är en veckoslutskurs för svenska språkiga familjer med hörselskadade barn. Kursen ordnas i samarbete med DHBS, Döva och hörselskadade barns stödförening rf.

Paikka julkistetaan myöhemmin

Syksy
2025

ITSETUNTO JA IDENTITEETTI

Tietoa, vertaistukea ja mukavaa ohjelmaa kaikkien kuulovammaisten lasten perheille. Kurssin teemana on kuulovammaisen lapsen ja nuoren itsetunnon ja identiteetin tukeminen.

Itä-Suomi, paikka julkistetaan myöhemmin

24.10.
26.10.

Ilmoittautuminen ja lisätiedot:

KLVL.FI/TAPAHTUMAKALENTERI

PERHEPÄIVÄT

Perhepäivät ovat avoimia kaikkien kuulovammaisten lasten perheille ja niissä on mukana kaikenikäisiä vauvasta vaariin. Tapahtumissa on tarjolla perheille tarpeellista tietoa ja monipuolisesti mukavaa ohjelmaa koko perheelle.

KEVÄTPÄIVÄT

Tervetuloa tapaamaan muita kuulovammaisten lasten perheitä! Tapahtuman teemana on harrastukset. Tarjolla on tietoa ja mahdollisuksia kokeilla erilaisia harrastuksia koko perheen kesken. Päivien yhteydessä järjestetään kevätliittokokous.

Norrvalta, Vöyri

3.5.
4.5.

KESÄPÄIVÄT

Koko perheen hauska kesäinen tapahtuma Piispalan upeissa rantamaisemissa! Ohjelmassa on paljon mukavaa kesästä puuhaa ja vertaistuen mahdollisuksia, kuten perheiden välinen joukkuekisa, rantasaunat, uintia ja nuotiohetkiä.

Piispala, Kannonkoski

27.6.
29.6.

SYYSÄVÄT

Tervetuloa tapaamaan muita kuulovammaisten lasten perheitä! Tapahtuman teemana on kuulovammaisen lapsen koulupolku. Tarjolla on tietoa ja mukavaa ohjelmaa koko perheelle. Päivien yhteydessä järjestetään syysliittokokous.

Kiipula, Turenki

22.11.
23.11.

LEIRIT

Leireillä on luvassa hauskaa ohjelmaa ja itsenäistymisen mahdollisuksia kuulovammaisille ja kuuroille 7-17-vuotiaille lapsille ja nuorille.

SEIKKAILULEIRI 7-13-VUOTIAILLE

Luvassa hauska kesäloman aloitus ja mahdollisuksia tutustua muihin kuulovammaisiin lapsiin! Mukaan voi ottaa sisaruksen tai kaverin.

Spesian opisto, Pleksämäki

10.6.
14.6.

NUORTEN SYYSLEIRI 13-17-VUOTIAILLE

Leirillä nuoret pääsevät tutustumaan toisiinsa monipuolisen ja hauskan ohjelman parissa. Leiri järjestetään yhteistyössä Kuuloliiton ja LapCI ry:n kanssa.

Paikka julkistetaan myöhemmin

17.9.
19.9.